

(ISSN: 2602-4047)

Demir., S. & Kaya, İ. (2023). The mediating role of parental self-efficacy in the effect of multidimensional perfectionism on parental behaviors, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 8(22), 1725-1760.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.744>

Article Type: Research Article

THE MEDIATING ROLE OF PARENTAL SELF EFFICACY IN THE EFFECT OF MULTIDIMENSIONAL PERFECTIONISM ON PARENTAL BEHAVIORS

Sezai DEMİR

Assist. Prof., Hatay Mustafa Kemal University Faculty of Education, Hatay, Türkiye, demirsezai01@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7767-4105

İdris KAYA

Assoc. Prof., Gaziantep University, Faculty of Education, Gaziantep, Türkiye, id.kaya@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9562-3347

Received: 11.01.2023

Accepted: 16.08.2023

Published: 01.09.2023

ABSTRACT

Perfectionism and self-efficacy levels play an important role in regulating parents' relationships with their children and behaving towards them. In this study, the mediating role of parental self-efficacy in the effect of parental perfectionist characteristics on parenting behaviors was examined. In order to achieve this aim, the Parental Self-Efficacy Scale for Mothers, developed by Coleman and Karraker (2000) and adapted to our culture by Demir (2005), and in this study, the Parental Self-Efficacy Scale, Alabama Parental Behavior Scale and Multidimensional Perfectionism Scale valid for all parents were used as a result of re-adaptation. Data were collected from a total of 367 mothers and 354 fathers, and a total of 721 parents. Correlational relationships were determined in the study and then AMOS program-based pathway analyses were used. As a result of the analyzes, it was seen that the self-oriented parental perfectionism had a significant effect on parental behaviors through parental self-efficacy. In other words, parental self-efficacy has assumed a mediating role in the effect of self-oriented perfectionist traits on parental behavior. According to the second hypothesis, it was seen that parental self-efficacy did not have a mediating role in the effect of parents' other-oriented perfectionist characteristics on parental behavior, and similarly, according to the third hypothesis, parental self-efficacy did not have a mediating role in the effect of parents' social-oriented perfectionist on parental behavior. These findings have been discussed and interpreted by similar studies. Recommendations were then made for future studies.

Keywords: Self-oriented perfectionism, social-oriented perfectionism, other-oriented perfectionism, parent behaviour, parental self-efficacy

INTRODUCTION

Parenting, which is known as one of the satisfying roles in life for an adult that includes many duties and responsibilities, the center of which is to support the development of children (Russell, 1974), shows differences in terms of the implementation of the duties and responsibilities it includes towards children. Baumrind (1971) categorized these differences in parenting practices into three different styles. The first one is traditional authoritarian parenting, which restricts children's autonomy, where the parent is always in control and punishment is frequently used. The second is permissive parenting, which cares about the child's development in the natural process without authority or external control and sees parenting skills as a resource in the child's behavior. The third is competent parenting, which supports the child's social development and autonomy within certain limits. Maccoby and Martin (1983), in addition to Baumrind's three parenting styles, created four parenting styles by adopting a parenting style based on the level of responsiveness to children's needs and wishes. These are authoritarian parenting styles that are demanding but do not respond to children's needs, permissive/tolerant parenting styles that are not demanding but are responsive to children, competent parenting styles that are demanding and responsive to children's needs, and neglectful parenting styles that are insensitive/indifferent to children's needs. It is known that there are many factors in the formation of parents' attitudes.

It is known that one of the factors affecting parents' attitudes is their distinctive personality traits (Nietzel & Stright, 2004; Prinzie et al., 2009). Parenting is one of the areas of life where perfectionism, one of these personality traits, is effective or challenging (Lee et al., 2012). Perfectionism, which is especially effective in parents' child-rearing processes (Flett et al., 2002) and acquired through social expectation and social learning models, is addressed in three dimensions: imposed by society, directed towards others and directed towards oneself (Hewitt et al., 1991). According to Flett et al. (2002), parents' understanding of perfectionism is shaped by the demands and expectations for both them and their children according to the social expectations model. Again, according to the social expectations model in explaining perfectionism, parents' unrealistic expectations and self-criticism towards themselves and their mistakes in raising children are effective (Smith et al., 2022). Parents' perfectionist orientation towards themselves is accompanied by constant self-questioning about their children, high level of motivation and high anxiety. (Randles et al., 2010). It is known that perfectionist parents characterize themselves as only successful or unsuccessful, far from flexibility in matters related to their children (Kazdin & Whitley, 2003). Parents' evaluation of themselves as successful or unsuccessful in caregiving roles is related to their children's adaptability and ability to fulfill developmental tasks (Stattin & Kerr, 2000). The ability of their children to show positive developmental characteristics or to behave harmoniously is related to the ability of parents to transform their perceptions of self-efficacy into behaviors. In other words, it is possible for children to show positive behavioral characteristics through the reflection of the level of self-efficacy on parental attitudes (Schunk, 1984). For parents, self-efficacy level is a belief dimension like perfectionism. As discussed in this study, parents' beliefs about their own capacities, in other words, how competent they are, are thought to be related to their beliefs about their own capacities, in the sense that they constantly question themselves due

to their perceptions of perfectionism towards themselves and define the results of their parenting tasks as successful or unsuccessful (Yildiz et al., 2020).

Since being competent in parenting is related to an individual's beliefs about oneself as in perfectionism, parents' beliefs about their own capacity to support their children's development and adaptation (Coleman & Karraker, 2000) are defined as parental self-efficacy (Ardelt & Eccles, 2001; Bandura, 1997). Self-efficacy, which is effective in parents' behaviors towards their children's development, is influenced by four sources such as basic experiences, vicarious experiences, physical emotional state and verbal persuasion (Bandura, 1997; 2001). Basic experiences, which are the most effective source of parental self-efficacy, are the individual's acceptance, attempt or fulfillment of the necessary tasks in parenting, vicarious experiences are the role modeling of the parent's roles and searching for sources of information about parenting, and the emotional and physical state is the physical and emotional well-being or not well-being of the parents regarding the roles they share. The last source of parental self-efficacy, verbal persuasion, is feedback from both the parents themselves and the environment. Especially parents try to self-regulate themselves by determining the roles they will assume (Bandura, 2009). When we consider the source of parental self-efficacy in terms of basic experiences and verbal persuasion, the individual's self-evaluations stand out as an important factor in parental self-efficacy.

Although many external variables (Akgül et al., 2023; Ardel & Eccles, 2001; Jones & Prinz, 2005) affect the ability of parents to fulfill their roles, their thought and belief patterns about themselves are also effective (Bandura, 2009). It is known that perfectionism, one of the concepts related to themselves, affects the attitudes of parents (Smith et al., 2022). Although there are studies related to perfectionism and many social roles, there are limited studies on perfectionism in parents' attitudes (Lee et al., 2012; Snell et al., 2005; Smith et al., 2022). There is no study in the literature on the indirect effect of parental self-efficacy on the effect of perfectionism on parents' roles and attitudes. For this reason, it is noteworthy that parents' beliefs about themselves, in other words, parents' self-efficacy beliefs play an important role among parents' perfectionism that affects their attitudes. In parallel to this, Coleman (1998) stated that there is a significant relationship between high parental self-efficacy and effective parenting skills that are sensitive, stimulating, and use punishment less. In addition, perfectionism, which is a personality trait, manifests itself in different ways in life roles. Perfectionism is seen in cognitive, motivational, and emotional aspects during parenting practices (Flett et al., 2002).

In the light of the literature given above, it is seen that self-evaluations and self-regulation are effective in parents' skills. Perfectionism, which is known as a characteristic of an individual's personality, affects many of his/her skills and beliefs. One of these skills is parenting self-efficacy and skills. In parallel to this, the general purpose of this study was to investigate the effect of perfectionism on parental behaviors through parental self-efficacy. To achieve this aim, three hypotheses were tested. These are.

H1: Parental self-efficacy has a mediating role in the effect of self-oriented perfectionism on parental behaviors.

H2: Parental self-efficacy has a mediating role in the effect of other-oriented perfectionism on parental behaviors.

H3: Parental self-efficacy has a mediating role in the effect of social-oriented perfectionism on parental behaviors.

Study Group

Within the scope of this study, data were collected from 804 people in the first stage, inappropriate forms were removed as mentioned in the analysis section of the data and analyzes were performed with 721 people. The study group was determined by convenience sampling method. Convenient sampling is a sampling method that aims to prevent the loss of time, money and labor force of the researcher and provides speed and practicality to the research, but it is a risky sampling method in terms of generalizability of the results (Büyüköztürk et al., 2008; Yıldırım & Şimşek, 2016). In this study, the risks of convenience sampling were tried to be reduced by keeping the study group large. When the basic demographic characteristics of the study group were examined, it was determined that 25% of the parents were between the ages of 25-35, 44.7% between the ages of 36-45, 25.8% between the ages of 46-55, 4.4% between the ages of 56-65, and 367 of them were mothers (50.9%) and 354 of them were fathers (49.1%). In addition, 94.7% of the study group lived together, 42.6% had been married for 0-15 years, 43.4% for 16-25 years and 14% for more than 25 years. When the study group was analyzed in terms of educational level, it was seen that 22.1% had primary school education, 18.4% had secondary school education, 26.9% had high school education, and 32.6% had university or higher education. Finally, it was determined that the number of children of the parents participating in the study ranged between one and five, and the average number of children was 2.65 (SD= 1.11).

Data Collection Tools

Personal information form

It is a form developed by the researchers to determine the demographic characteristics of the individuals who participated in the study. In this form, parents' age, gender, number of children, educational status and marital status were asked.

Parental Self-Efficacy Scale For Mothers (PSSM) => Parental Self-Efficacy Scale For Parents (PSSP)

In the study, the "Parental self-efficacy Scale for Mothers" developed by Coleman and Karraker (2000) and adapted into Turkish by Demir (2015) was used. Consisting of 32 items and five sub-dimensions (Discipline, School support, managing leisure time, Emotional support, and Health), the PSSM has a six-point rating system (1 Strongly Agree; 6 Strongly Disagree). In the analyses conducted by Demir (2015), it was determined that the scale was a valid and reliable tool for evaluating mothers' parental self-efficacy.

In this study, unlike the adaptation study conducted by Demir (2015), data were collected from both mothers and fathers. Since the nature of the study group in which the data were collected changed, first, confirmatory factor analysis (CFA) was conducted to test whether the PSSM produced valid results in the new study group.

It was seen that most of the goodness of fit values obtained from the CFA results on the five-factor structure of the PSSM were below acceptable limits. χ^2/Sd (2106,062/454): 4.64; RMSEA: .070; CFI: .79; IFI: .79; GFI: .82. (Byrne, 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007; Ullman, 2001). At this stage, it was decided to perform exploratory factor analysis (EFA) with the scale items when it was seen that most of the goodness of fit values still did not reach acceptable cut-off points after first removing an item that did not contribute significantly to the model and making modifications that would provide significant improvements in the chi-square value.

KMO (.92) and Barlett's test of sphericity ($\chi^2 = 8167,670$; $p < .01$), which were performed to determine the suitability of the data for analysis before performing EFA, showed that the data were suitable for analysis (Çokluk et al., 2010; Field, 2009). In order to determine the number of factors of the new structure of the scale, a three-factor structure explaining 45.79% of the total variance was reached in the EFA conducted with reference to the point where the curve changes direction in Catell's slope test (Pallant, 2016) and the rule that the contribution of a factor in explaining the total variance should not fall below 5% (Can, 2019). Considering that the variance explained between 40%-60% in multi-factor structures is sufficient (Büyüköztürk, 2010; Tavşancıl, 2002), it can be said that sufficient variance values were reached. Rotation was needed to eliminate the difficulty of combining the factor in a common denominator caused by the fact that the scale items were mostly gathered in the first factor (Can, 2019). In deciding the items to be removed from the scale after the Varimax vertical rotation process, it was accepted as a criterion that the factor loading of the item should be at least .33 (Ho, 2006) and the factor loading difference between the dimension in which the item is located and the other dimensions should be at least .15 (Can, 2019). Within the framework of these criteria, 10 items (5-9-10-17-21-22-24-25-28-29) were removed from the instrument and the scale became 22-item.

When the dimensions of the items were examined, it was seen that the "Discipline" dimension in the original version of the scale remained in the scale with seven items, the "Emotional support" and "Health" dimensions were combined into a single dimension, and the "School support" and "Managing leisure time" dimensions came together under a single dimension. At this point, it can be said that the scale consists of a three-dimensional structure as Discipline (1-6-7-13-14-20-32), Emotional support/health (11-12-18-19-23-30) and School/leisure (2-3-4-8-15-16-26-27-31). Finally, CFA was conducted on the three-factor structure within the scope of the validity studies of the new version of the scale. When modifications were made in the error loadings of the items (13-14), (26-31), (19-30) and (3-4) in the same dimension, it was seen that adequate goodness of fit values were reached. χ^2/Sd (695,155/202): 3.44; RMSEA: .058; CFI: .90; IFI: .90; GFI: .92; SRMR: .05 (Byrne, 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007; Ullman, 2001). In the Cronbach's Alpha analyses conducted to examine the reliability values of the scale, it was determined that the internal consistency values of the discipline sub-dimension were .74, the emotional support/health sub-dimension was .78, and the school/leisure time sub-dimension was .69 (Büyüköztürk, 2010; Can, 2019; Leech et al., 2005).

Alabama Parenting Questionnaire

The scale developed by Frick (1991) to measure the behaviors and practices of parents towards their children was adapted into Turkish by Çekiç et al. (2018). The scale has five sub-dimensions and 42 items, namely Involvement (I), Positive Parenting (PP), Poor Monitoring/Supervision (PM), Inconsistent Discipline (ID) and Corporal Punishment (CP) (seven items were not included in the scoring). It is recommended to score the scale based on the sub-dimensions rather than the total score, since the dimensions of involvement and PP measure positive parenting behaviors, whereas PM, ID and CP measure negative parenting behaviors. When the reliability values of the scale were examined, it was reported to have reliability scores between .46 and .77. The goodness of fit values obtained in the CFA conducted within the scope of the validity study were $\chi^2/Sd= 1.68$ RMSEA=.04, NFI=.79, NNFI= .89 CFI=.90 and GFI=.85 (Çekiç et al., 2018). In the Cronbach's alpha analyses conducted to examine the reliability values of the scale within the scope of this study, it was determined as involvement= .80, PP= .74, PM= .82, ID= .44 and CP= .67. The inconsistent discipline (ID) sub-dimension was not included in the analyses conducted within the scope of this study since it had a reliability value well below the acceptable limits in this study as in the adaptation study of the scale into Turkish.

Multidimensional Perfectionism Scale:

The scale originally developed by Hewitt et al. (1991) was adapted into Turkish by Oral (1999). Consisting of 45 items, the scale measures on a 7-point scale. The scale has three dimensions with 15 items each, namely self-oriented perfectionism (SOP), other-oriented perfectionism (PTO), and social-oriented perfectionism (PTSO). The Cronbach's alpha values of the original version of the scale were determined as .86 for the SOP, .82 for the PTO, and .87 for the PTSO. In the Cronbach's alpha analysis for the Turkish version of the scale, the Cronbach's alpha values were as follows: SOP: .91; PTO: .73 and PTSO: .80 (Oral, 1999). In the internal consistency analyses conducted within the scope of this study, the alpha value was found to be .89 for SOP, .56 for PTO and .68 for PTSO.

Data Collection

This research process was initiated by obtaining the necessary ethical permission from Hatay Mustafa Kemal University (HMKU), Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee (05.03.2022 date and 09 numbered decision). In the process of collecting the research data, support was received from the volunteer students of HMKU Guidance and Psychological Counseling program. The students were asked how many parents of children attending primary school in their neighborhood they could reach during the summer vacation and the research form was delivered to the number of students who volunteered to support the study. At the beginning of all the scales used in the study, it was clearly stated how to fill out the scale and explained to the students how to fill out the forms with a sample application and what possible questions could be asked. The students who supported the research were told to collect data from volunteer parents, to never force anyone to fill out the forms, and that if they could not find volunteer parents, it would not cause any problems if they brought all the forms given to them blank. At this point, it was requested that half of the forms be filled in by mothers and the other half by fathers.

Data Analysis

Within the scope of this study, before proceeding to the analysis of the data, the data of the parents were excluded from the analysis due to reasons such as filling in the scales incorrectly or systematically, leaving the scales blank (55 people) and the data of the parents who were determined to be outliers based on Mahalanobis values (28 people). Within the framework of testing whether the data collected within the scope of the study were suitable for multivariate analyses, normality, multicollinearity, linearity and co-variance were examined. The process of examining the assumptions first started with the assumption of normality, and in this context, it was seen that the assumption of normal distribution was met based on histogram graphs and kurtosis-skewness values between -1 and +1 (Leech et al., 2005; Mertler & Reinhart, 2016; Tabachnick & Fidell, 2014). For the multivariate normality assumption, the scatter diagrams of the estimated standardized values (Z-Predicted) and standardized (residual) values were examined, and it was concluded that the multivariate normality assumption was also met since the points were randomly distributed (Can, 2019; Leech et al., 2005). The linearity and co-variance of the data were also examined through scatter plots, and it was concluded that the variables were linear and homogeneous since the points were found to be distributed in the form of ellipses to a great extent (Tabachnick & Fidell, 2014). Whether there is a multicollinearity problem between the variables was examined with VIF, CI and correlation analysis. In these analyzes, it was seen that there was no correlation above .80 between the variables, CI values were below 30, and VIF values were below 3, and based on these results, it was concluded that the data did not have a multicollinearity problem (Çokluk et al., 2010; Ho, 2006; Kline, 2019).

After determining that the data collected within the scope of the research were suitable for multivariate analyses, mediation analyses were conducted with the help of AMOS program to investigate the direct and indirect relationships between the variables within the scope of the research questions. At this point, in addition to the assumptions of multivariate statistics, one of the prerequisites for mediation analyses is that there should be significant relationships between variables (Kline, 2019). Since the correlation analysis did not show significant relationships between the PTO and PTSO sub-dimensions of the multidimensional perfectionism scale and parental behaviors, only the SOP dimension of the perfectionism scale was included in the mediation model. In confirmatory factor analysis (CFA) and structural equation modeling (SEM) studies, problems arise in goodness of fit values as the number of parameters included in the model increases. In order to overcome these problems, item parceling, which is expressed in the literature as combining items by averaging them, is recommended (Güler & Çetin, 2020; Şen, 2020). There are different suggestions in the literature about which items will be combined and parceled, such as determining the items according to some statistical procedures and determining them randomly (Şen, 2020). In this study, items were randomly assigned while creating plots. While deciding how many parcels to divide the items into, the items were divided into three parcels based on the information that the best fit values can be reached with three parcels (Little et al., 2002). In this context; self-oriented perfectionism (m1, m6, m8, m12, m14 = SopP1; m15, m17, m20, m23, m28 = SopP2; m32, m34, m36, m40, m42 = SopP3), involvement (m1, m4, m7, m9=PiP1; m11, m14, m15=PiP2; m20, m23, m26=PiP3), positive parenting (m2, m5=PpP1; m13, m16=PpP2; m18, m27=PpP3), poor monitoring/supervision (m6,m10,m17,m19=PmP1;

m21,m24,m28=PmP2; m29,m30,m32=PmP3) were divided into three parcels and included in the analysis. Since parental self-efficacy (PS) consists of three sub-dimensions and corporal punishment (CP) consists of three items, parceling was not performed for these variables.

FINDINGS

In this section of the study, descriptive statistics of the variables, kurtosis and skewness values and correlation values between the variables are given before the values related to the structural model are given. As a matter of fact, Kline (2005) states that the correlation coefficients between the variables should be given before proceeding to the analysis within the framework of structural equation modeling. In Table 1, Pearson's correlation analysis results, arithmetic mean, standard deviation, and kurtosis/skewness values of the variables are presented.

Table 1. Relationships between Research Variables, Arithmetic Mean, Standard Deviation and Kurtosis / Skewness Values of Variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.SOP	1									
2.PTO	.62*	1								
3.PTSO	.46*	.39*	1							
4.Discipline	.13*	.10*	-.12*	1						
5.ES/H	.19*	.06	-.08**	.38*	1					
6. S/L	.14*	.07	-.10*	.42*	.52*	1				
7.Involvement	.17*	.05	-.06	.27*	.48*	.57*	1			
8.PP	.20*	.06	.009	.28*	.50*	.42*	.70*	1		
9.PM	-.16*	-.08**	.09**	-.30*	-.43*	-.30*	-.44*	-.52*	1	
10.CP	-.11*	-.10**	.03	-.23*	-.33*	-.29*	-.41*	-.39*	.45*	1
Mean	4.40	4.11	3.79	4.31	5.12	4.31	3.71	3.95	2.10	1.71
Sd	1.22	.71	.79	.95	.81	.75	.66	.70	.73	.75
Kurtosis	-.02	-.13	-.17	-.31	-.98	-.45	-.38	-.52	.61	1.04

n=721 * p< .01 ** p< .05

SOP: Self-oriented Perfectionism, PTO: Other-oriented Perfectionism, PTSO: Social-oriented Perfectionism, ES/H: Emotional Support/Health, S/L: School/Leisure Time, Involvement, PP: Positive Parenting, PM: Poor Monitoring/Supervision, CP: Corporal Punishment

As seen in Table 1, there is a significant relationship between self-oriented perfectionism (SOP) and parental self-efficacy and the dimensions of the Alabama Parenting Questionnaire. On the other hand, while there is a significant relationship between other-oriented perfectionism (PTO) and social-oriented perfectionism (PTSO) and parental self-efficacy, there is no significant relationship between these two perfectionism dimensions and most of the dimensions of the parenting questionnaire. Since one of the basic assumptions of mediation analysis studies is that there must be a significant relationship between the exogenous variable and the endogenous variable before the mediation model is tested, the variables of PTSO and PTO were not included in the analysis in the structural model examining the direct and indirect relationships between the variables.

Testing the Measurement Model

In the analyses to be conducted based on structural equation modeling, it is recommended as a prerequisite to test the measurement model in which the variables to be included in the model are included before examining the relationship between the variables (Çokluk et al., 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007). In this context, the measurement model was analyzed before the mediation analysis and the results are presented in Figure 1 and Table 2

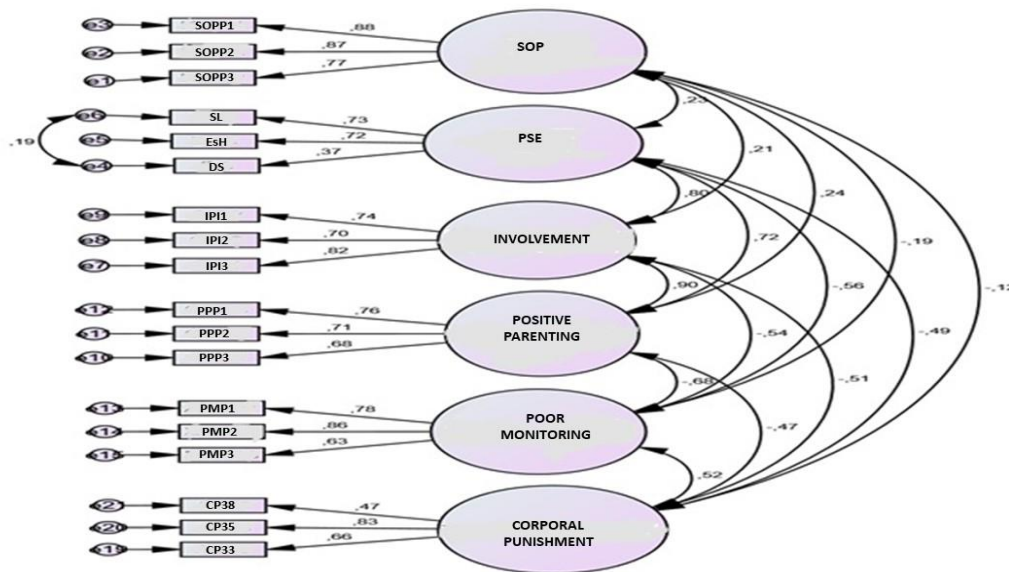

Figure 1. Path Coefficients for the Measurement Model

SOP: Self-oriented Perfectionism (SOPP1-SOPPP2-SOPPP3: Self-oriented Perfectionism parsel1,parsel2,parsel3); **PS:** Parental Self-efficacy (SL: School/Leisure Time; EsH: Emotional Support/Health; D: Discipline); **IP1-IP2-IP3:** Involvement (parsel1, parsel2, parsel3); **PPP1-PPP2-PPP3:** Positive Parenting (parsel1, parsel2, parsel3); **PMP1-PMP2-PMP3:** Poor Monitoring (parsel1, parsel2, parsel3); **CP33-CP35-CP38:** (Item 33,35,38)

Table 2. Goodness of Fit Cutoff Values and Fit Values Obtained from the Measurement Model

Fit Indices	Acceptable Fit	Achieved Fit	Result
^{5,7,8} χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 5$	3.73	Acceptable
^{1,4,9} CFI	CFI > .90	.94	Acceptable
^{1,6,9} NFI	NFI > .90	.92	Acceptable
^{3,4} RMSEA	.05 < RMSEA ≤ .8	.06	Acceptable
^{4,6} SRMR	.05 < SRMR ≤ .10	.05	Acceptable
^{2,6} GFI	.85 ≤ GFI < .95	.93	Acceptable
^{2,6} AGFI	.85 ≤ AGFI < .95	.90	Acceptable

¹Byrne, 2010; ²Çelik & Yılmaz, 2013; ³Hu & Bentler, 1999; ⁴Kline, 2005; ⁵Meydan & Şeşen, 2011; ⁶Schermelleh-Engel vd, 2003; ⁷Sümer, 2000; ⁸Şimşek, 2007; ⁹Ullman, 2001

As seen in Figure 1 and Table 2, the path coefficients and goodness of fit values obtained from the measurement model examining the relationships between variables show that the data are suitable for mediation analyses.

After reaching acceptable fit values from the measurement model, structural analyses were conducted to examine the direct and indirect relationships between the variables. In this context, firstly, the direct relationships between the extrinsic variable (self-oriented perfectionism) and the intrinsic variables (parental behaviors) were examined. As seen in Figure 2, there are significant positive and negative relationships.

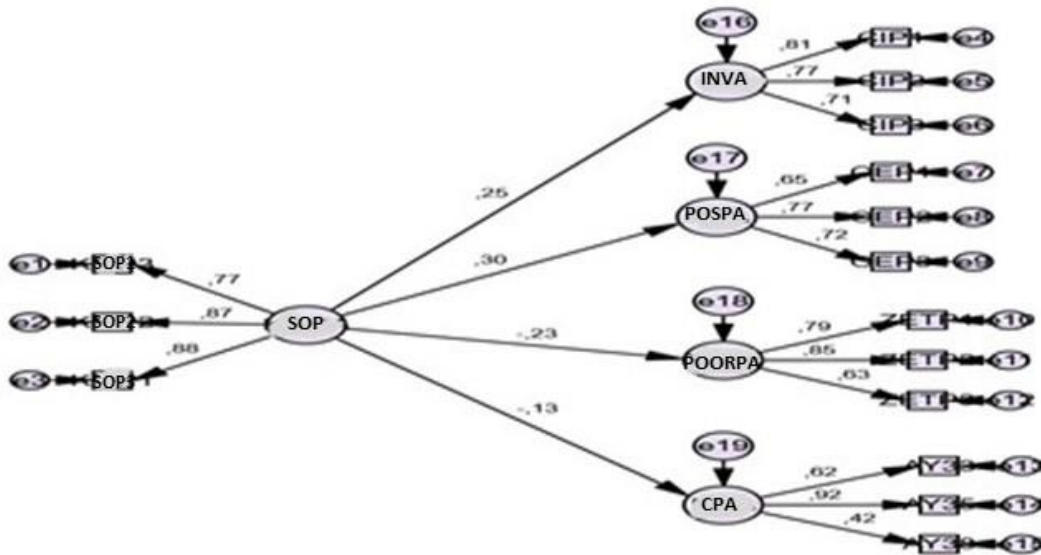

Figure 2. Path Coefficients of the Direct Relationship between Self-Oriented Perfectionism and Parental Behaviors

After the significant relationships between extrinsic and intrinsic variables, parental self-efficacy was included in the model as a mediating variable and as seen in Table 4, the previously significant relationships between self-oriented perfectionism and parental behaviors became insignificant. This shows that parental self-efficacy has a full mediating role in the relationship between self-oriented perfectionism and parental behaviors. When the model was retested by removing the paths that became insignificant in the model, the results of the path analysis are given in Figure 3, the goodness of fit values are given in Table 4, and the direct and indirect effect results between the variables are given in Table 4.

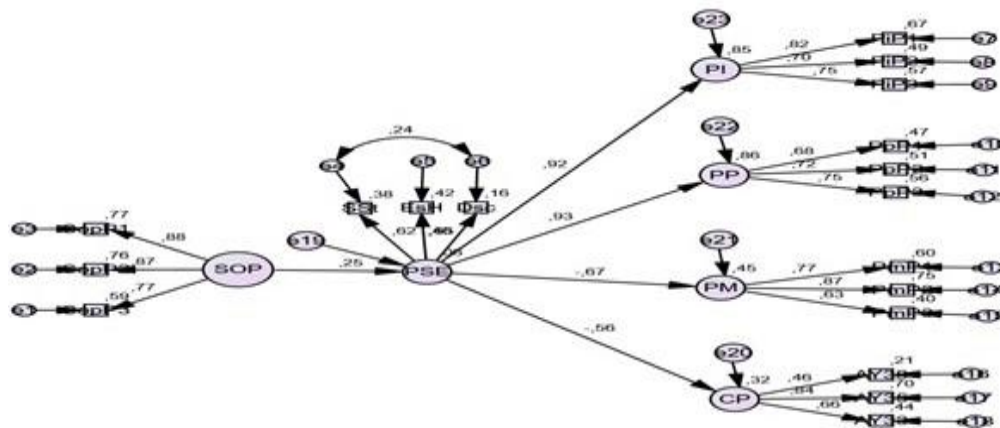

Figure 3. Path Coefficients for the Final Structural Model

Table 3. Fit Values Obtained from the Final Model

Fit Indices	Acceptable Fit	Achieved Fit	Result
^{5,7,8} χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 5$	4.42	Acceptable
^{1,4,9} CFI	CFI > .90	.92	Acceptable
^{1,6,9} NFI	NFI > .90	.90	Acceptable
^{3,4} RMSEA	.05 < RMSEA \leq .8	.07	Acceptable
^{4,6} SRMR	.05 < SRMR \leq .10	.06	Acceptable
^{2,6} GFI	.85 \leq GFI < .95	.91	Acceptable
^{2,6} AGFI	.85 \leq AGFI < .95	.88	Acceptable

¹Byrne, 2010; ²Çelik & Yılmaz, 2013; ³Hu & Bentler, 1999; ⁴Kline, 2005; ⁵Meydan & Şeşen, 2011; ⁶Schermelleh-Engel vd, 2003; ⁷Sümer, 2000; ⁸Şimşek, 2007; ⁹Ullman, 2001

As seen in Table 3, the goodness-of-fit values obtained from the final model in which parental self-efficacy plays a mediating role in the relationship between self-oriented perfectionism and parental behaviors show that the model is within acceptable limits.

Table 4. Standardized Direct and Indirect and Total Effects in the Structural Model

Paths	β	S.E.	C.R.	95%	GA	P
				Lower Limit	Upper Limit	
Direct Effects						
SOP \longrightarrow PS	.25	.02	5.75	.16	.32	.00*
SOP \longrightarrow I	-.03	.02	-.79	-	-	.43
SOP \longrightarrow PP	.01	.02	.11	-	-	.92
SOP \longrightarrow PM	-.02	.02	-.38	-	-	.70
SOP \longrightarrow CP	.03	.03	.67	-	-	.51
PS \longrightarrow I	.92	.08	15.68	.88	.96	.00*
PS \longrightarrow PP	.93	.08	13.98	.89	.97	.00*
PS \longrightarrow PM	-.67	.08	-12.41	-.74	-.60	.00*
PS \longrightarrow CP	-.56	.06	-8.22	-.67	-.46	.00*
Indirect Effects						
SOP \longrightarrow PS \longrightarrow I	.23	.04	-	.15	.30	.02**
SOP \longrightarrow PS \longrightarrow PP	.24	.04	-	.16	.30	.02**
SOP \longrightarrow PS \longrightarrow PM	-.17	.03	-	-.23	-.11	.02**
SOP \longrightarrow PS \longrightarrow CP	-.14	.03	-	-.19	-.10	.02**
Explained Variance						
Parental Self-efficacy (PS)	.06					
Involment (I)	.85					
Positive Parenting (PP)	.86					
Poor Monitoring (PM)	.45					
Corporal Punishment (CP)	.32					

Beta (β): Standardized regression coefficients; * $p < .01$; ** $p < .05$

As seen in Table 4, while the direct paths from self-oriented perfectionism scores to parental self-efficacy and from parental self-efficacy to parental behaviors are significant, the direct paths from self-oriented perfectionism to parental behaviors are not significant. All the indirect paths from self-oriented perfectionism to parental behaviors through parental self-efficacy are significant. Finally, the explained variance of parental behaviors in the model varied between .32 and .86.

CONCLUSION and DISCUSSION

Before verifying the hypotheses of this study, the construct validity and reliability of the Parental Self-efficacy Scale for Mothers, which was developed by Coleman and Karraker (2000) and adapted to our culture by Demir (2005) to determine the self-efficacy level of parents, were reviewed. As a result of the analyses, unlike the previous adaptation study of the scale, which consisted of 32 items and 5 sub-dimensions, the same measurement tool in this study consisted of 22 items and three sub-dimensions. In addition, it was revealed that the Parental Self-efficacy Scale, which was previously applied only for mothers, can also be applied for fathers according to the structure obtained as a result of the validity and reliability studies in this study.

Three hypotheses were determined in the study. According to the results, the first hypothesis of the study, "parental self-efficacy has a mediating role in the effect of self-oriented perfectionism on parental behaviors" was confirmed. According to this result, parents' perfectionist attitudes towards themselves affect their parenting behaviors through parental competencies. In other words, parental self-efficacy played a full mediating role in the effect of self-perfectionist attitudes on parental behaviors. Although there is no previous study on the mediating role of parental self-efficacy between perfectionist attitudes and parental behaviors in this study, Lee et al. (2012) and Smith et al. (2022) found that parents' perfectionist traits affect their attitudes towards parenting. Most closely related to the first hypothesis of this study, Smith et al. (2022), in their study with mothers and fathers, stated that mothers were at a higher level in terms of parental self-efficacy than fathers and fathers were at a higher level in terms of self-oriented perfectionism than mothers. They found a high level of relationship between fathers' self-oriented perfectionism scores and their perceptions of parenting and between mothers' parental self-efficacy levels and their perceptions of parenting. In addition, Snell et al. (2005) found that there were significant relationships between individuals' self-oriented perfectionism, parental attitudes, and self-satisfaction with their parenting. Coleman and Karraker (1998) stated that parents' perceptions of themselves are important in supporting their children's development. Similar to the results of this study, it is seen that there are significant relationships between parents' self-perceptions, perfectionism, parental self-efficacy levels and attitudes towards parenting. Finally, confirming these findings, Bandura (2009) stated that the basic experiences of the person, i.e. perceptions about parenting and self-regulation, are important in the formation of parental self-efficacy. In other words, we can say that being competent in parenting and having the necessary behaviors arises from self-regulation, similar to self-perfectionism.

The hypothesis of the study that "parental self-efficacy has a mediating role in the effect of other-oriented perfectionism on parenting behaviors" was not confirmed as a result of the analyses. In other words, it was seen that parental self-efficacy did not have a mediating role in the effect of parents' perfectionist attitudes towards others on parenting behaviors. There is a literature study that states no significant relationship between parents' perfectionist attitudes towards others and their parenting competencies and parenting behaviors. de Montigny and Lacharite (2005) suggested that parents' controlling their children and keeping them under pressure are due to low parental self-efficacy. In other words, keeping others (their children) under pressure to be perfect seems

to be a result of low parental self-efficacy. In addition, Caprara et al. (2005) stated that it is important for parents to know their children's developmental characteristics and to establish close and empathy-based relationships instead of perfectionist attitudes towards their children in order to have effective parenting behaviors and to create strong family relationships. Similarly, Percy and McIntyre (2001) found that parents who perceive parenting only as keeping their children under control and who put pressure on them have low parental self-efficacy levels. In other words, instead of self-regulating their self-efficacy and behaviors, parents' developing thoughts about others, especially their children, and pushing them to perfection negatively affect their parental self-efficacy and behaviors.

The final hypothesis of the study, "parental self-efficacy has a mediating role in the effect of social- oriented perfectionism on parental behaviors" was not confirmed. It was seen that parental self-efficacy did not have a mediating role in the effect of parents' perfectionist attitudes towards social order on parenting behaviors. In other words, according to the results of this study, we can state that parents' perfectionist attitudes towards social order are not effective on parental self-efficacy levels and parental behaviors. In parallel with this finding of the study, Smith et al. (2022), in a way to contribute to the confirmation of the first hypothesis, found that perfectionism towards parents' self-perfectionism contributed to parenting attitudes, but social- oriented perfectionism increased the stress level in parents and caused failed parental attempts. It is seen that parents' perfectionist attitudes towards social order have a negative effect on parenting. Enns et al. (2002) stated that parents with perfectionist attitudes in social relationships cannot establish healthy relationships with their children due to these personality traits. Similar to these and the aforementioned research results, Bandura (2009) states that verbal persuasion, which is one of the sources of parental self-efficacy, i.e. the positive feedback expected from the environment, decreases the level of parental self-efficacy. We can mention that perfectionist expectations of the environment through itself negatively affect parental self-efficacy.

In conclusion, as a result of the study, we can say that individuals' self-perfectionist traits, which are related to self-regulation, one of the main sources of parenting self-efficacy, are effective on parental self-efficacy and parental behaviors.

SUGGESTIONS

In this study, parents' perfectionism was examined in a multidimensional way and the effects of these characteristics on parents' competencies and parenting behaviors were revealed. Many variables can affect parents' behaviors. In future studies, it is thought that using cognitive distortions, which are effective in parental behaviors and significantly affect the beliefs of the individual, as a mediator variable will contribute to the field. In addition, one of the important limitations of this study is that the measurement tool for parents was adapted instead of developed. As a result of adaptation, some factors had to be removed. It can be suggested that the development of a measurement tool related to parenting self-efficacy appropriate to our culture that can address many factors related to parenting will yield more effective results.

It has been seen that parental self-efficacy has a mediating role between the perfectionist characteristics and behaviors of parents. Apart from the perfectionist characteristics of the parents, the characteristics they bring from the family, such as attachment styles, can also be included in the studies. The effect of such variables on parents' self-efficacy and behavior can be investigated.

According to the results of the research, parental self-efficacy did not play a mediating role in the effect of social-oriented and other-oriented perfectionism on parental behavior. Instead of faith-based variables such as parental self-efficacy, new studies can be planned with variables that include the personality characteristics of individuals.

In the light of the data obtained as a result of this research, the study is only for parents. The children of the parents in the study sample can also be included in the study longitudinally. Thus, information can be obtained about whether the characteristics of the parents are transmitted or not.

This study expressed only quantitative dimensions. Thus, the characteristics of the parents were tried to be revealed with the limitations measured by the measurement tools. Quantitative results can be supported by qualitative methods with techniques such as interviews where parents can express themselves. Thus, it is thought that planning studies that can reveal more effective results with mixed methods will contribute to the field.

ETHICAL TEXT

The necessary permissions have been obtained for the research (Hatay Mustafa Kemal University Scientific Research and Publication Ethics Committee decision dated 05.03.2022 and numbered 09). In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules were followed. The responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the authors.

Authors Contribution Rate: The contribution rates of the researchers in this study are as follows: 1. Author (50%) and 2. Author (50%)

REFERENCES

- Akgül, M., Çelik, M., & Yurtal, F. (2023). Family life experiences of housewives during covid 19 pandemic. *International Journal of Eurasian Education & Culture*, 8(20). <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.625>
- Ardelt, M., & Eccles, J. (2001). Effects of mothers' parental efficacy beliefs and promotive parenting practices on inner-city youth. *Journal of Family Issues*, 22, 944–972. <https://doi.org/10.1177/019251301022008001>
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman.
- Bandura, A. (2009) *Self-efficacy in changing societies*, (Fourth Print), Cambridge University Press.

- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monographs*, 1(4), 1–103. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0030372>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2010). Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming. Routledge.
- Can, A. (2019). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (8.baskı). Pegem Akademi.
- Caprara, G., Pastorelli, C., Regalia C., Scabini, E. & Bandura A. (2005), Impact of adolescents filial self-efficacy on quality of family functioning and satisfaction, *Journal of Research on Adolescence*, 15 (1), 71-97. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2005.00087.x>
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (2000). Parenting self-efficacy among mothers of school-age children: Conceptualization, measurement, and correlates. *Family Relations*, 49(1), 13–24. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2000.00013.x>
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (1998). Self-Efficacy and parenting quality: findings and future applications. *Developmental Review*, 18, 30–46. <https://doi.org/10.1006/drev.1997.0448>
- Çekiç, A., Türk, F., Buğa, A., & Hamamci, Z. (2018). Alabama ebeveyn davranışları ölçeği 'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 302–317. <https://doi.org/10.17755/esosder.355515>
- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2013). LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi. Anı Yayıncılık.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. Pegem Akademi.
- de Montigny F. & Lacharite C. (2005) Perceived parental self-efficacy: concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*. 49, 387-386. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03302.x>
- Demir, S. (2015). Anneler için ebeveyn yetkinlik ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 282–297. Retrieved from: <https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/34517/385021>
- Enns, M. W., Cox, B. J., & Clara, I. (2002). Adaptive and maladaptive perfectionism: Developmental origins and association with depression proneness. *Personality and Individual Differences*, 33, 921–935. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00202-](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00202-)
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*, Third Edition. Sage Publishing.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L. & Dyck, D. G. (1989). Self-oriented perfectionism, neuroticism, and anxiety. *Personality and Individual Differences*, 10, 731–735. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(89\)90119-0](https://doi.org/10.1016/0191-8869(89)90119-0)
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Oliver, J. M., & Macdonald, S. (2002). Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. *Theory Research, and Treatment*. 89-132. <https://doi.org/10.1037/10458-004>
- Furstenberg, F. F., Cook, T. D., Eccles, J., Elder, G. J., Jr., & Sameroff, A. (1999). *Managing to make it: Urban families and adolescent success*. University of Chicago Press.

- Güler, M., & Çetin, F. (2020). Yapısal eşitlik modellerinde madde parseleme: Yöntem ve uygulama. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 61–71. <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.660689>
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 3(3), 464. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/1040-3590.3.3.464>
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 3(3), 464–468. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.3.3.464>
- Ho, R. (2006). *Handbook of univariate and multivariate data analysis and interpretation with SPSS*. Chapman & Hall/CRC.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Jones, T. L., & Prinz, R. J. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: A review. *Clinical Psychology Review*, 25, 341–363. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2004.12.004>
- Kazdin, A. E., & Whitley, M. K. (2003). Treatment of parental stress to enhance therapeutic change among children referred for aggressive and antisocial behavior. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71, 504–515. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-006X.71.3.504>
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Kline, R. B. (2019). Yapısal eşitlik modellemesinin ilkeleri ve uygulaması [Principles and practice of structural equation modeling]. S. Şen (Çev. Edt.). Nobel Yayınevi.
- Lee, M. A., Schoppe-Sullivan, S. J., & Dush, C. M. K. (2012). Parenting perfectionism and parental adjustment. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 454-457. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.047>
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). *Spss for intermediate statistics: Use and implementation*. Mahwah, Lawrence Erlbaum Associates.
- Little, T. D., Cunningham, W. A., Shahar, G., & Widaman, K. F. (2002). To parcel or not to parcel: Exploring the question, weighing the merits. *Structural Equation Modeling*, 9(2), 151–173. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0902_1
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent–child interaction. In P. H. Mussen & E. M. Heatherington (Eds.), *Handbook of Child Psychology* (Vol. 4, 4th ed., pp. 1–102). New York, NY: Wiley.
- Mertler, C. A., & Reinhart, R. V. (2016). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation*. Routledge.

- Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2011). Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları. Detay Yayıncılık.
- Nietzel, C. & Stright, A. (2004). Parenting behaviors during child problem solving: The roles of child temperament, mother education and personality, and the problem-solving context. *International Journal of Behavioral Development*, 28, 166–179. <https://doi.org/10.1080/01650250344000370>
- Oral, M. (1999). The relationship between dimensions of perfectionism, stressful life events and depressive symptoms in university students'a test of diathesis-stress model of depression' [Master's Thesis]. Middle East Technical University.
- Pallant, J. (2016). SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi (S. Balcı & B. Ahi, Trans.; 6. Basım). Anı Yayıncılık.
- Percy, M. ve McIntyre, L. (2001). Using touchpoints to promote parental self- competence in low-income, minority, pregnant, and parenting teen mothers. *Journal of Pediatric Nursing*, 16 (3), 180-186. <https://doi.org/10.1053/jpdn.2001.24181>
- Prinzle, P., Stams, G. M., Dekovi_e, M., Reijntjes, A. A. & Belsky, J. (2009). The relations between parents' big five personality factors and parenting: A meta-analytic review. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97, 351–362. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0015823>
- Randles, D., Flett, G. L., Nash, K. A., McGregor, I. D., & Hewitt, P. L. (2010). Dimensions of perfectionism, behavioral inhibition, and rumination. *Personality and Individual Differences*, 49, 83–87. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.03.002>
- Rubin, K.H. ve Chung O.B (2006), Parenting beliefs, behaviors, and parent- child relations, (p. 101-124), Psychology Press
- Russell, C. S. (1974). Transition to parenthood: Problems and gratifications. *Journal of Marriage and Family*, 36, 294–302. <https://doi.org/10.2307/351155>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23–74. Retrieved from: <https://psycnet.apa.org/record/2003-08119-003>
- Schunk D. (1984). Self-efficacy perspective on achievement behavior. *Educational Psychologist*, 19. (1), 48-58. <https://doi.org/10.1080/00461528409529281>
- Smith, M. M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., Flett, G. L., & Ray, C. (2022). Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures learning models. *Journal of Research in Personality*, 96, 104180. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104180>
- Snell Jr, W. E., Overbey, G. A., & Brewer, A. L. (2005). Parenting perfectionism and the parenting role. *Personality and Individual Differences*, 39(3), 613-624. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.02.006>
- Stattin, H., ve Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development*, 71, 1072–1085. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00210>
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar. Türk Psikoloji Yazıları.
- Şen, S. (2020). Mplus ile yapısal eşitlik modellemesi uygulamaları. Nobel Yayınları.

- Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. Ekinoks Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2014). Using multivariate statistics (Pearson new international edition, sixth edition). Pearson.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ullman, J. B. (2001). Structural equation modeling. Tabachnick BG, Fidell LS, editors. Using multivariate statistics 4th ed. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M., Duru, H., & Eldeleklioğlu, J. (2020). Relationship between parenting styles and multidimensional perfectionism: A meta-analysis study. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 20(4).16-35. <http://doi.org/10.12738/jestp.2020.4.002>

ÇOK BOYUTLU MÜKEMMELİYETÇİLİĞİN EBEVEYN DAVRANIŞLARINA ETKİSİNDE EBEVEYN YETKİNLİĞİNİN ARACI ROLÜ

öz

Ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerini düzenlemede ve onlara karşı davranışlarında mükemmeliyetçilik ve yetkinlik düzeyleri önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmada ebeveynlerin mükemmeliyetçi özelliklerinin ebeveynlik davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracılık rolü incelenmiştir. Bu amaca ulaşmak için Coleman ve Karraker (2000) tarafından geliştirilmiş, Demir (2005) tarafından kültürümüze uyarlaması yapılmış Anneler için Ebeveyn Yetkinliği Ölçeği bu çalışmada ise tekrar uyarlama sonucu tüm ebeveynler için geçerli Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği, Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği ve Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Toplam 367 anne ve 354 babadan, toplamda ise 721 ebeveyn veri toplanmıştır. Çalışmada korelasyonel ilişkiler belirlenmiş daha sonra ise AMOS programı temelli yol analizleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ebeveynlerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçi özelliklerinin, ebeveyn yetkinliği aracılığıyla ebeveyn davranışları üzerinde anlamlı etkisi olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle kendine yönelik mükemmeliyetçi özelliklerin ebeveyn davranışlarına etkisinde ebeveyn yetkinliği aracılık rolü üstlenmiştir. İkinci hipoteze göre ebeveynlerin diğerlerine yönelik mükemmeliyetçi özelliklerinin ebeveyn davranışlarına etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolünün olmadığı, yine benzer şekilde üçüncü hipoteze göre ebeveynlerin sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçiliklerinin ebeveyn davranışlarına etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolünün olmadığı görülmüştür. Elde edilen bu bulgular benzer çalışmalarla tartışılmış ve yorumlanmıştır. Daha sonra gelecekteki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kendine yönelik mükemmeliyetçilik, diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik, sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçilik, ebeveyn davranışları, ebeveyn yetkinliği

GİRİŞ

Merkezinde çocukların gelişimini destekleme olmak üzere birçok görev ve sorumluluklar içeren, bir yetişkin için hayattaki tatmin edici rollerden birisi olarak bilinen ebeveynlik (Russell, 1974), çocuklara karşı içerdiği görev ve sorumlulukların uygulanması açısından ise farklılıklar göstermektedir. Ebeveynlik uygulamalarındaki bu farklılıkları Baumrind (1971) üç farklı stile ayırmıştır. Bunlardan ilki, çocukların özerkliğini kısıtlayan, kontrolün daima ebeveynde elinde bulunduğu, cezanın sık kullanıldığı geleneksel otoriter ebeveynliktir. İkincisi otorite ya da dış kontrol olmadan çocuğun doğal süreçte gelişimini önemseyen ve ebeveynlik becerilerini çocuğun davranışlarında kaynak olarak gören izin verici ebeveynliktir. Üçüncüsü ise çocuğun sosyal gelişimini ve özerkliğini belli sınırlar içerisinde destekleyen yetkin ebeveynliktir. Maccoby ve Martin (1983) ise Baumrind'in üç ebeveynlik stiline ek olarak çocukların ihtiyaçları ve isteklerine cevap verme düzeyine yönelik bir ebeveynlik stiline benimsenmesi sonucunda dört ebeveynlik stili oluşturmuştur. Bunlar; talepkâr olan ama çocukların ihtiyaçlarına cevap vermeyen *otoriter*, çocuklara karşı talepkâr olmayan ve çocuklarına karşı duyarlı olan *izin verici/hosgörülü*, çocuklarından talepleri olan ve bu talepleri karşısında duyarlı davranan *yetkin* ve çocuklarının ihtiyaçlarına karşı duyarsız/kayıtsız olan *ihmalkâr* anne baba tutumlarıdır. Ebeveynlerin tutumlarının oluşmasında ise mutlaka birçok faktörün bulunduğu bilinmektedir.

Ebeveynlerin tutumlarını etkileyen faktörlerden birisi de onların belirgin kişilik özelliklerinin olduğu bilinmektedir (Nietzel ve Stright, 2004 ; Prinzie vd., 2009). Bu kişilik özelliklerinden birisi olan mükemmeliyetçiliğin etkili veya zorlayıcı olduğu yaşam alanlarından birisi de ebeveynliktir (Lee vd., 2012). Özellikle ebeveynlerin çocuk yetiştirme süreçlerinde etkili olan (Flett vd., 2002), sosyal beklenti ve sosyal öğrenme modelleriyle kazanılan mükemmeliyetçilik, toplum tarafından dayatılan, başkalarına ve kendine yönelik olarak üç boyutta da ele alınmaktadır (Hewitt vd., 1991). Flett vd. (2002)'ne göre ebeveynlerin mükemmeliyetçilik anlayışları sosyal beklentiler modeline göre hem kendilerine hem de çocuklarına yönelik talep ve beklentilere göre şekillenmektedir. Yine mükemmeliyetçiliği açıklamada sosyal beklentiler modeline göre ebeveynlerin çocuk yetiştirmede kendilerine ve hatalarına yönelik gerçekçi olmayan beklentileri ve öz eleştirileri etkili olmaktadır (Smith vd., 2022). Daha iyiyi yapmayı amaçlayan ve ebeveynlerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçi yönelimlerinde çocuklarıyla ilgili sürekli kendilerini sorgulama, üst düzey motivasyon ve yüksek kaygı birlikte görülmektedir (Randles vd., 2010). Mükemmeliyetçi ebeveynlerin kendilerini çocuklarıyla ilgili konularda esneklikten uzak sadece başarılı veya başarısız olarak nitelendirdikleri bilinmektedir (Kazdin ve Whitley, 2003). Ebeveynlerin kendilerini bakıma ilişkin rollerde başarılı veya başarısız olarak değerlendirmeleri çocuklarının uyumlu olmaları ve gelişim görevlerini yerine getirebilmeleri ile ilişkilidir (Stattin ve Kerr, 2000). Çocuklarının olumlu gelişim özellikleri gösterebilmeleri veya uyumlu davranabilmeleri ise ebeveynlerin yetkinlik algılarını davranışa dönüştürebilmesi ile ilişkilidir. Diğer bir deyişle yetkinlik düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının olumlu davranış özellikleri gösterebilmesi yetkinlik düzeyinin anne baba tutumlarına yansımalarıyla mümkün olabilmektedir (Schunk, 1984). Ebeveynler, için yetkinlik düzeyi mükemmeliyetçilik gibi bir inanç boyutudur. Ebeveynlerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçilik algıları dolayısıyla kendilerini sürekli sorgulamaları, ebeveynlik görevlerinin sonuçlarını başarılı veya başarısız olarak kesin biçimde tanımlamalarında (Yıldız vd.,2020)

bu çalışmada da ele alındığı gibi kendi kapasitelerine dair inançları, diğer bir deyişle ne kadar yetkin oldukları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Ebeveynlik konusunda yetkin olabilme ise bireyin mükemmeliyetçilikte olduğu gibi kendine yönelik inançları ile ilgili olduğundan ebeveynlerin çocuklarının gelişimini ve uyumunu destekleme konusunda (Coleman ve Karraker, 2000) kendi kapasitelerine dair inançları ebeveyn yetkinliği olarak tanımlanmaktadır (Ardelt ve Eccles, 2001; Bandura, 1997). Ebeveynlerin çocuklarının gelişimine yönelik davranışlarında etkili olan yetkinlik ise temel yaşantılar, dolaylı yaşantılar, fiziksel duygusal durum ve sözel ikna gibi dört kaynaktan etkilenmektedir (Bandura, 1997; 2001). Ebeveyn yetkinliğini en etkili kaynağı olan temel yaşantılar, bireyin ebeveynlik konusunda gerekli görevleri kabullenmesi, girişimde bulunması veya yerine getirmesi, dolaylı yaşantılar ise ebeveynin rollerine ilişkin rol model alması ve ebeveynlikle ilgili bilgi kaynaklarını araştırması, duygusal ve fiziksel durum ise ebeveynlerin paylaştıkları rollere ilişkin fiziksel ve duygusal olarak iyi olma veya iyi olmama durumudur. Ebeveyn yetkinliğinin son kaynağı olan sözel ikna ise hem ebeveynin kendine ve çevreden gelen geribildirimlerdir. Özellikle ebeveynler yüklenecikleri rolleri belirleyerek kendilerinde öz düzenleme yapmaya gayret ederler. (Bandura, 2009). Ebeveyn yetkinliğinin kaynağı olan temel yaşantılar ve sözel ikna açısından ele aldığımızda bireyin kendine yönelik değerlendirmeleri, ebeveyn yetkinliğinde önemli bir etmen olarak göze çarpmaktadır.

Ebeveynlerin rollerini yerine getirebilmesini birçok dış değişken (Akgül vd., 2023; Ardelt ve Eccles, 2001; Jones ve Prinz, 2005) etkilemekle birlikte kendileriyle ilgili düşünce ve inanç kalıpları da etkili olmaktadır (Bandura, 2009). Kendileriyle ilgili olan kavramlardan birisi olan mükemmeliyetçiliğin ebeveynlerin tutumlarını etkilediği bilinmektedir (Smith vd., 2022) Mükemmeliyetçilik ve birçok sosyal rolle ilişkili çalışmalar bulunmasına rağmen ebeveynlerin tutumlarında mükemmeliyetçilik ile ilgili sınırlı sayıda çalışmalar bulunmaktadır (Lee vd., 2012; Snell vd., 2005; Smith vd., 2022). Mükemmeliyetçiliğin ebeveynlerin rollerini ve tutumlarını etkileme konusunda ebeveyn yetkinliğinin dolaylı etkisini ele alan çalışmaya ise alan yazında rastlanmamıştır. Bu nedenle ebeveynlerin tutumlarını etkileyen kendilerine yönelik mükemmeliyetçilikleri arasında ebeveynlerin kendilerine yönelik inancı, diğer bir deyişle ebeveynlerin yetkinlik inancı önemli bir rol üstlendiği göze çarpmaktadır. Buna paralel olarak Coleman (1998), yüksek ebeveyn yetkinliği ile duyarlı, uyarıcı, cezayı daha az kullanan etkin ebeveynlik becerileri arasında anlamlı ilişki bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca bir kişilik özelliği olan mükemmeliyetçilik, yaşam rolleri içerisinde farklı şekillerde kendini göstermektedir. Ebeveynlik uygulamaları esnasında da mükemmeliyetçilik bilişsel, motivasyonel ve duygusal açıdan görülmektedir (Flett vd., 2002).

Yukarıda verilen alan yazın ışığında ebeveynlerin becerilerinde bireyin kendine yönelik değerlendirmelerin, öz düzenlemenin etkili olduğu görülmektedir. Bireyin kişiliğinin bir özelliği olarak bilinen mükemmeliyetçilik onun birçok becerisini ve inancını etkilediği görülmektedir. Bu becerilerden birisi de ebeveynlik yetkinliği ve becerileridir. Buna paralel olarak ise bu çalışmada ebeveyn yetkinliği aracılığıyla mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına yönelik etkisi araştırılması genel amaç olarak belirlenmiştir. Bu amaca ulaşmak için üç hipotez test edilmiştir. Bunlar:

H1: Kendine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır.

H2: Diğerlerine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır.

H3: Sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Bu çalışma kapsamında ilk etapta 804 kişiden veri toplanmış verilerin analiz kısmında bahsedileceği üzere uygun olmayan formlar çıkarılmış ve analizler 721 kişi ile yapılmıştır. Çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Uygun örnekleme araştırmacının zaman, para ve işgücü kaybını önlemeyi amaç edinen, araştırmaya hız ve pratiklik kazandıran bir örnekleme biçimi olmakla birlikte sonuçların genellebilirliği açısından riskli bir örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk et al., 2008; Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu araştırmada çalışma grubu geniş tutularak uygun örneklemenin riskleri azaltılmaya çalışılmıştır. Çalışma grubunun temel demografik özellikler incelendiğinde; anne babaların %25'nin 25-35; %44.7'sinin 36-45; %25.8'inin 46-55; %4.4'ünün 56-65 yaş aralığında ve 367'sinin anne (%50.9) 354'ünün ise baba (%49.1) olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında çalışma grubunun %94.7 birlikte yaşamakta olup, %42.6'sının evlilik süresi 0-15 yıl; %43.4'ünün 16-25 yıl; %14'ünün 25 yılın üstündedir. Çalışma grubu eğitim düzeyi açısından incelendiğinde %22.1'inin ilkökul, %18.4'ünün ortaokul, %26.9'unun lise, %32.6'sının üniversite veya üstü bir eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Son olarak araştırmaya katılana ebeveynlerin çocuk sayısının bir ile beş arasında değiştiği çocuk ortalamasının ise 2.65 (Ss= 1.11) olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmaya katılan bireylerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen bir formdur. Bu formda anne babaların yaş, cinsiyet, çocuk sayısı, eğitim durumu ve medeni durumları sorulmuştur.

Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ) => Anne Babalar İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (ABEYÖ)

Araştırmada anne babaların yetkinlik düzeyi Coleman and Karraker (2000) tarafından geliştirilen ve Demir (2015) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan "Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği" kullanılmıştır. 32 madde ve beş alt boyuttan (Disiplin, Okul desteği, Boş zamanları yönetme, Duygusal destek ve Sağlık) oluşan AEYÖ'nün altı bir derecelendirme (1 Kesinlikle Katılıyorum; 6 Kesinlikle Katılmıyorum) sistemi bulunmaktadır. Demir (2015) tarafından yapılan analizlerinde ölçeğin annelerin ebeveyn yetkinliğini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışma; Demir (2015) tarafından yapılan AEYÖ uyarlama çalışmasından farklı olarak veriler hem anne hem de babalardan toplanmıştır. Verilerin toplandığı çalışma grubunun niteliği değiştiği için ilk olarak AEYÖ'nün yeni çalışma grubunda geçerli sonuçlar üretip üretmediğini sınamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

AEYÖ'nün beş faktörlü yapısı üzerinde yapılan DFA sonuçlarından elde edilen uyum iyiliği değerlerinin çoğunluğunun kabul edilebilir sınırların altında olduğu görülmüştür. X^2/Sd (2106,062/454): 4,64; RMSEA: .070; CFI: .79; IFI: .79; GFI: .82. (Byrne, 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007; Ullman, 2001). Bu aşamada ilk olarak modele anlamlı katkı sağlamayan bir maddenin ölçekten çıkarılması ve ki kare değerinde ciddi iyileşmeler sağlayacak modifikasyonlar yapıldıktan sonra uyum iyiliği değerlerinin çoğunluğunun halen kabul edilebilir kesme noktalarına ulaşmadığı görüldüğünde ölçek maddeleri ile açılımlı faktör analizi (AFA) yapılmasına karar verilmiştir.

AFA yapmadan önce verilerin analiz için uygunluğunu belirlemek için yapılan KMO (.92) ve Barlett küresellik testi ($X^2 = 8167,670$; $p < .01$) verilerin analize uygun olduğunu göstermiştir (Çokluk et al., 2010; Field, 2009). Ölçeğin yeni yapısının faktör sayısını belirlemek için Catell'in yamaç testinde eğrinin yön değiştirdiği nokta (Pallant, 2016) ve bir faktörün toplam varyansı açıklamadaki katkı oranının %5'in altına düşmemesi gerektiği kuralı (Can, 2019) referans alınarak yapılan AFA'da toplam varyansın %45.79'unu açıklayan üç faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Çok faktörlü yapılarda %40-%60 arası açıklanan varyansın yeterli olduğu (Büyüköztürk, 2010; Tavşancıl, 2002) göz önüne alındığında yeterli varyans değerlerine ulaşıldığı söylenebilir. Ölçek maddelerinin büyük oranda ilk faktörde toplanmış olmasının getirdiği faktörü ortak bir paydada birleştirme zorluğunu ortadan kaldırmak için döndürme işlemine gereksinim duyulmuştur (Can, 2019). Varimax dik döndürme işlemi sonrasında ölçekten çıkarılacak maddelere karar vermede; maddenin yer aldığı faktörde en az .33 faktör yükünün olması (Ho, 2006) ve yer aldığı boyut ile diğer boyutlar arasındaki faktör yükü farkının en az .15 olması (Can, 2019) kriter kabul edilmiştir. Söz konusu kriterler çerçevesinde 10 madde (5-9-10-17-21-22-24-25-28-29) araçtan çıkarılarak ölçek 22 maddeli bir hale gelmiştir. Maddelerin yer aldığı boyutlar incelendiğinde ölçeğin orijinal halindeki "Disiplin" boyutunun yedi madde ile ölçekte kalmaya devam ettiği, "Duygusal destek" ve "Sağlık" boyutlarının tek boyutta birleştiği, yine "Okul desteği" ve "Boş zamanları yönetme" boyutlarının tek bir boyut altında bir araya geldiği görülmüştür. Bu noktada ölçeğin Disiplin (1-6-7-13-14-20-32), Duygusal destek/sağlık (11-12-18-19-23-30) ve Okul/boş zaman (2-3-4-8-15-16-26-27-31) olmak üzere üç boyutlu bir yapıdan oluştuğu söylenebilir. Ölçeğin yeni halinin geçerlik çalışmaları kapsamında son olarak üç faktörlü yapı üzerinde DFA yapılmıştır. Aynı boyutta yer alan (13-14), (26-31), (19-30) ve (3-4) maddelerin hata terimlerinde modifikasyon yapıldığında yeterli uyum iyiliği değerlerine ulaşıldığı görülmüştür X^2/Sd (695,155/202): 3,44; RMSEA: .058; CFI: .90; IFI: .90; GFI: .92; SRMR: .05 (Byrne, 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007; Ullman, 2001). Ölçeğin güvenilirlik değerlerini incelemek için yapılan Cronbach's Alfa analizlerinde ise disiplin alt boyutunun .74; Duygusal destek/sağlık alt boyutunun .78 ve Okul/boş zaman alt boyutunun .69 ile yeterli iç tutarlılık değerlerine sahip oldukları belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2010; Can, 2019; Leech et al., 2005). Bu araştırmadaki analize göre bu ölçme aracının sadece anneler için değil babalar için de kullanabilecek düzeye geldiği görülmüştür.

Alabama Ebeveyn Davranışları Ölçeği

Anne babaların çocuklarına sergiledikleri davranış ve uygulamaları ölçmek amacıyla Frick (1991) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe 'ye uyarlaması (Çekiç vd. (2018) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin, Çocukla İlgilenme (Çİ),

Olumlu Ebeveynlik (OE), Zayıf Ebeveyn Takibi (ZET), Tutarsız Disiplin (TD) ve Dayakla Cezalandırma (DC) olmak üzere beş alt boyutu ve 42 maddesi bulunmaktadır. (Yedi madde puanlamaya katılmamaktadır). Ölçekte Çİ ve OE boyutları olumlu ebeveynlik davranışlarını, ZET, TD ve DC ise olumsuz ebeveynlik davranışlarını ölçtüğü için puanların toplam puan üzerinden değil alt boyutlar bazında yapılması önerilmektedir. Ölçeğin güvenirlik değerleri incelendiğinde .46 ile .77 arasında güvenirlik puanlarına sahip olduğu bildirilmiştir. Geçerlik çalışması kapsamında yapılan DFA'da elde edilen uyum iyiliği değerleri $\chi^2/Sd= 1,68$ RMSEA=.04, NFI=.79, NNFI=.89 CFI=.90 ve GFI=.85 şeklindedir (Çekiç et al., 2018). Bu çalışma kapsamında yapılan ölçeğin güvenirlik değerlerini incelemek için yapılan Cronbach's Alfa analizlerinde ise Çİ= .80, OE= .74, ZET= .82, TD= .44 ve DC= .67 olarak tespit edilmiştir. Tutarsız disiplin (TD) alt boyutu ölçeğin Türkçe'ye adaptasyon çalışmasında olduğu gibi bu çalışmada da kabul edilebilir sınırların oldukça altında bir güvenirlik değerine sahip olduğu için bu çalışma kapsamında yapılan analizlere dahil edilmemiştir.

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Orijinali Hewitt et al. (1991) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe 'ye adaptasyonu Oral (1999) tarafından yapılmıştır. 45 maddeden oluşan ölçek 7'li bir derecelendirme ile ölçüm yapmaktadır. Kendine yönelik mükemmeliyetçilik (KYM), diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik (DYM) ve sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçilik (SDYM) olmak üzere ölçeğin her biri 15 maddeli üç boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin orijinal halinin Cronbach alfa değerleri; KYM için .86, DYM için .82 ve SDYM için .87 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Türkçe formu için yapılan Cronbach alfa analizinde ise KYM: .91; DYM: .73 ve SDYM: .80 olarak hesaplanmıştır (Oral, 1999). Bu çalışma kapsamında yapılan iç tutarlılık analizlerinde KYM için alfa değeri .89; DYM için .56 ve SDYM için ise .68 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırma sürecine; Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (HMKÜ), Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan gerekli etik izin alınarak başlanmıştır (05.03.2022 tarih ve 09 nolu karar). Araştırma verilerinin toplanması sürecinde HMKÜ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programı öğrencilerinden gönüllü olanlardan destek alınmıştır. Öğrencilerden yaz tatili süresince çevrelerinde çocuğun ilk okula devam eden kaç ebeveyne ulaşabilecekleri sorulmuş ve çalışmayı desteklemekte gönüllü olan öğrencilerin belirttiği sayı kadar araştırma formu kendilerine teslim edilmiştir. Araştırmada kullanılan tüm ölçeklerin başında ölçeğin nasıl doldurulacağı açıkça belirtilmiş ayrıca öğrencilere örnek bir uygulama ile formların nasıl doldurulacağı ve olası soruların neler olabileceği açıklanmıştır. Araştırmayı destekleyen öğrencilerden gönüllü ebeveynlerden veri toplamaları, katiyen hiç kimseyi formları doldurmaya zorlamamaları, gönüllü ebeveyn bulamamaları halinde kendilerine verilen tüm formları boş getirmelerinin hiçbir sorun yaratmayacağı ifade edilmiştir. Bu noktada son olarak formların mümkün olduğunca yarısının anne, diğer yarısının babalara doldurtulması rica edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında verilerin analizine geçilmeden önce ölçekleri hatalı veya sistematik doldurma, boş bırakma gibi nedenlerden (55 kişi) ve Mahalanobis değerleri referans alınarak uç değer olduğu tespit edilen (28 kişi) ebeveynlerin verileri analizden çıkarılmıştır. Çalışma kapsamında toplanan verilerin çok değişkenli analizler için uygun

olup olmadığının sınanması çerçevesinde normallik, çoklu bağlantı sorunu, doğrusallık ve eş varyanslılık sayıltıları incelenmiştir. Sayıltıların incelenmesi işlemine ilk olarak normallik varsayımı ile başlanmış bu kapsamda histogram grafiklerinden ve basıklık-çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olmasından hareketle normal dağılım varsayımının karşılandığı görülmüştür (Leech et al., 2005; Mertler & Reinhart, 2016; Tabachnick & Fidell, 2014). Çok değişkenli normallik varsayımı için ise tahmin edilen standartlaştırılmış değerler (Z-Predicted) ile standartlaştırılmış (artık) değerlerin saçılma diyagramları incelendiğimiş ve noktaların rastgele dağıldığı görüldüğünden çok değişkenli normallik varsayımının da karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır (Can, 2019; Leech et al., 2005). Verilerin doğrusallık ve eş varyanslılık durumları yine saçılma grafikleri aracılığıyla incelenmiş ve noktaların çok büyük oranda elips şeklinde dağıldığı görüldüğünden değişkenlerin doğrusal ve homojen olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tabachnick & Fidell, 2014). Değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunu olup olmadığı ise VIF, CI ve korelasyon analizi ile incelenmiştir. Bu analizlerde değişkenler arasında .80 üstü bir korelasyon olmadığı, CI değerlerinin 30'un altında, VIF değerlerinin ise 3'ün altında olduğu görülmüş, bu sonuçlardan hareketle verilerin çoklu bağlantı sorunu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Çokluk et al., 2010; Ho, 2006; Kline, 2019).

Araştırma kapsamında toplanan verilerin çok değişkenli analizler için uygun olduğunun belirlenmesi ile araştırma soruları kapsamında değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkilerin araştırılması için AMOS programı yardımıyla aracılık analizleri yapılmıştır. Bu noktada çok değişkenli istatistik varsayımlarının yanı sıra aracılık analizleri için ön koşullardan biri değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin olması gerektiğidir (Kline, 2019). Korelasyon analizi çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin DYM ve SDYM alt boyutları ile ebeveyn davranışları arasında anlamlı ilişkiler görülmediğinden aracılık modelinde mükemmeliyetçilik ölçeğinin sadece KYM boyutu analize dahil edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve Yapısal eşitlik modellemesi (YEM) çalışmalarında modele dahil edilen parametre sayısı arttıkça uyum iyiliği değerlerinde problemler ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlarla başa çıkmak için literatürde maddelerin ortalaması alınarak birleştirilmesi şeklinde ifade edilen madde parselleme işlemi önerilmektedir (Güler & Çetin, 2020; Şen, 2020). Hangi maddelerin birleştirilerek parselleme işleminin yapılacağı ile ilgili literatürde bazı istatistiksel işlemlere göre maddelerin belirlenmesi, rastgele belirlenmesi gibi farklı öneriler bulunmaktadır (Şen, 2020). Bu çalışmada parseller oluşturulurken maddeler rastgele atanmıştır. Maddelerin kaç parsele bölüneceğine karar verilirken en iyi uyum değerlerine üç parsele ulaşılacağına dair bilgiden (Little et al., 2002) hareketle maddeler üç parsele bölünmüştür. Bu kapsamda; kendine yönelik mükemmeliyetçilik (m1, m6, m8, m12, m14 =SopP1; m15, m17, m20, m23, m28 = SopP2; m32, m34, m36, m40, m42 = SopP3), çocukla ilgilenme (m1, m4, m7, m9=PiP1; m11, m14, m15=PiP2; m20, m23, m26=PiP3), olumlu ebeveynlik (m2, m5=PpP1; m13, m16=PpP2; m18, m27=PpP3)), zayıf ebeveyn takibi (m6,m10,m17,m19=PmP1; m21,m24,m28=PmP2; m29,m30,m32=PmP3) üç parsele bölünerek analize dahil edilmiştir. Ebeveyn yetkinliği (EY) üç alt boyuttan, dayakla cezalandırma (DC) üç maddeden oluştuğu için bu değişkenlerde parselleme işlemi yapılmamıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümde ilk olarak yapısal modele ilişkin değerler verilmeden önce değişkenlere ait betimsel istatistikler, basıklık-çarpıklık değerleri ve değişkenler arasındaki korelasyon değerleri verilmiştir. Nitekim Kline

(2005) yapısal eşitlik modellemesi çerçevesinde yapılan analizlere geçilmeden önce değişkenler arasındaki ilişki katsayılarının verilmesi gerektiğini ifade eder. Tablo 1’de Pearson’s korelasyon analizi sonuçları, değişkenlerin aritmetik ortalama, standart sapma ve basıklık/çarpıklık değerleri sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkiler, Değişkenlerin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Basıklık/Çarpıklık Değerleri

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.KYM	1									
2.DYM	.62*	1								
3.SDYM	.46*	.39*	1							
4.DS	.13*	.10*	-.12*	1						
5.DD/S	.19*	.06	-.08**	.38*	1					
6. O/BZ	.14*	.07	-.10*	.42*	.52*	1				
7.CI	.17*	.05	-.06	.27*	.48*	.57*	1			
8.OE	.20*	.06	.009	.28*	.50*	.42*	.70*	1		
9.ZET	-.16*	-.08**	.09**	-.30*	-.43*	-.30*	-.44*	-.52*	1	
10.DC	-.11*	-.10**	.03	-.23*	-.33*	-.29*	-.41*	-.39*	.45*	1
Ort	4.40	4.11	3.79	4.31	5.12	4.31	3.71	3.95	2.10	1.71
Ss	1.22	.71	.79	.95	.81	.75	.66	.70	.73	.75
Basıklık	-.02	-.13	-.17	-.31	-.98	-.45	-.38	-.52	.61	1.04

n=721

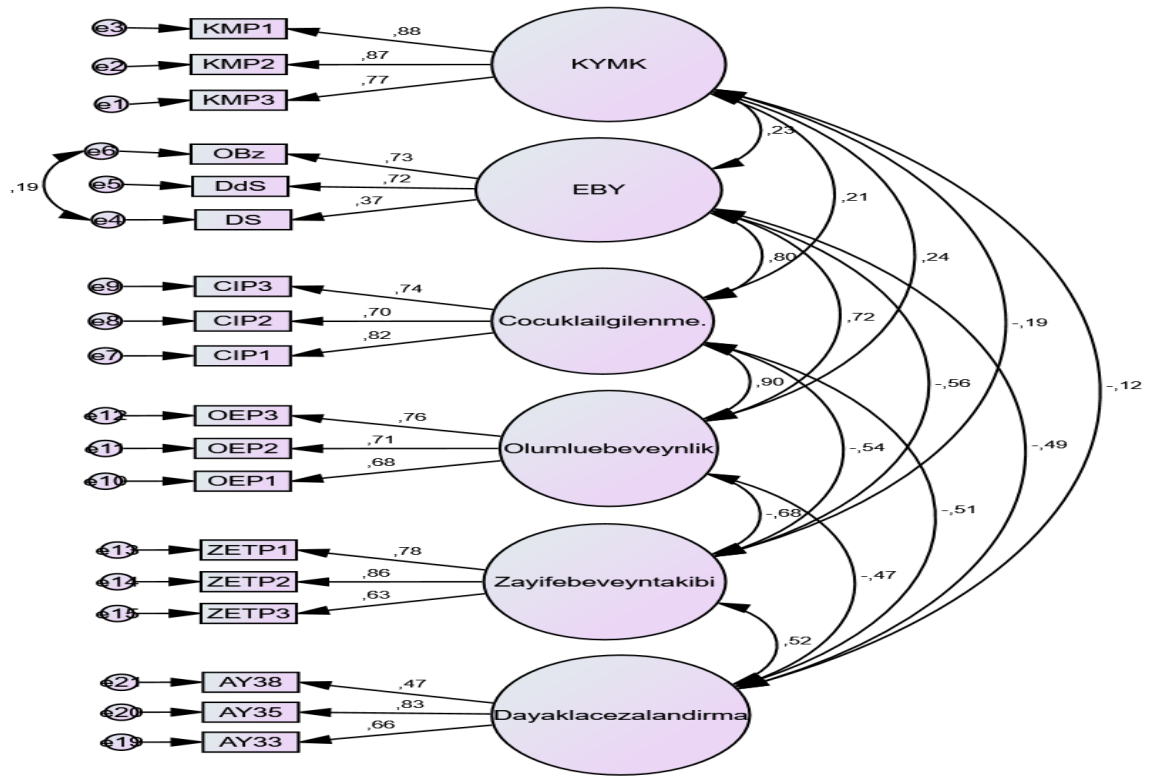
* p< .01 ** p< .05

KYM: Kendine yönelik mükemmeliyetçilik; DYM: Diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik; SDYM: Sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçilik; DS: Disiplin; DD/S: Duygusal destek- sağlık; O/BZ: Okul-boş zaman; CI: Çocukla ilgilenme; OE: Olumlu ebeveynlik; ZET: Zayıf ebeveyn takibi; DC: Dayakla cezalandırma

Tablo 1’de görüldüğü üzere kendine yönelik mükemmeliyetçilik (KYM) ile ebeveyn yetkinliği ve Alabama ebeveyn davranışları ölçeği boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bununla birlikte diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik (DYM) ve sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçilik (SDYM) ile ebeveyn yetkinliği arasında anlamlı ilişki bulunurken, söz konusu iki mükemmeliyetçilik boyutu ile ebeveyn davranışları ölçeğinin çoğu boyutu arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. Aracılık analizi çalışmalarının temel varsayımlarından biri aracılık modeli test edilmeden önce dışsal değişken ile içsel değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması varsayımı olduğu için değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri incelen yapısal modelde DYM ve SDYM değişkenleri analize dahil edilmemiştir.

Ölçüm modelinin test edilmesi

Yapısal eşitlik modellemesi temelinde yapılacak analizlerde değişkenler arasındaki ilişki incelenmeden önce modelde yer alacak değişkenlerin dahil edildiği ölçüm modelinin sınanması bir ön koşul olarak önerilmektedir (Çokluk et al., 2010; Kline, 2005; Şimşek, 2007). Bu kapsamda aracılık analizine geçilmeden önce ölçüm modeline ilişkin analizler yapılmış ve sonuçları Şekil 1 ve Tablo 2’de sunulmuştur

Şekil 1. Ölçüm Modeline İlişkin Yol Katsayıları

KYMK: Kendine yönelik mükemmeliyetçilik (KMP1-KMP2-KMP3: Kendine yönelik mükemmeliyetçilik parsel1, parsel2, parsel3); **EBY:** Ebeveyn yetkinliği (OBz: Okul/Boş zaman; DdS: Duygusal destek/Sağlık; DS: Disiplin); **CIP1-CIP2-CIP3:** Çocukla ilgilenme (parsel1, parsel2, parsel3); **OEP1-OEP2-OEP3:** Olumlu ebeveynlik (parsel1, parsel2, parsel3); **ZETP1-ZETP2-ZETP3:** Zayıf ebeveynlik takibi (parsel1, parsel2, parsel3); **AY33-AY35-AY38:** (Madde33,35,38)

Tablo 2. Uyum İyiliği Sınır Değerleri ve Ölçüm Modelinden Elde Edilen Uyum Değerleri

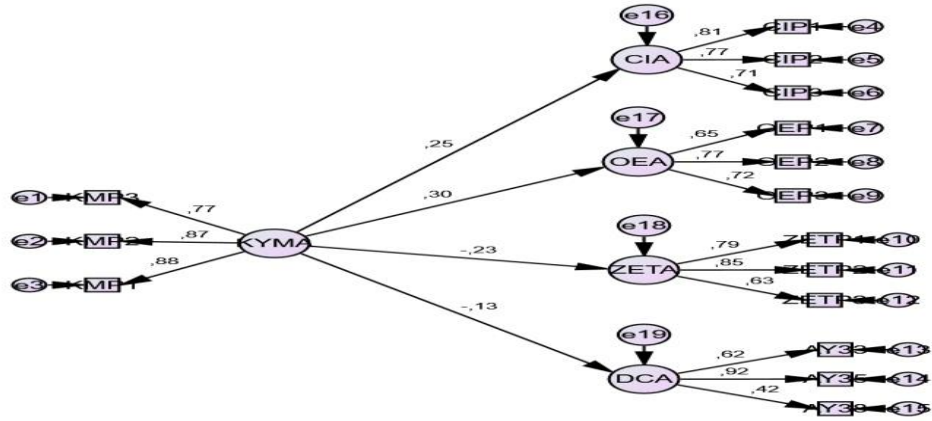
Uyum Ölçüsü	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum	Sonuç
5,7,8 χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 5$	3.73	Kabul
1,4,9 CFI	CFI > .90	.94	Kabul
1,6,9 NFI	NFI > .90	.92	Kabul
3,4 RMSEA	.05 < RMSEA \leq .8	.06	Kabul
4,6 SRMR	.05 < SRMR \leq .10	.05	Kabul
2,6 GFI	.85 \leq GFI < .95	93	Kabul
2,6 AGFI	.85 \leq AGFI < .95	90	Kabul

¹Byrne, 2010; ²Çelik & Yılmaz, 2013; ³Hu & Bentler, 1999; ⁴Kline, 2005; ⁵Meydan & Şeşen, 2011; ⁶Schermelleh-Engel vd, 2003; ⁷Sümer, 2000; ⁸Şimşek, 2007; ⁹Ullman, 2001

Şekil 1 ve Tablo 2’de görüldüğü üzere değişkenler arasındaki ilişkileri inceleyen ölçüm modelinden elde edilen yol katsayıları ve uyum iyiliği değerleri verilerin aracılık analizleri için uygun olduğunu göstermektedir.

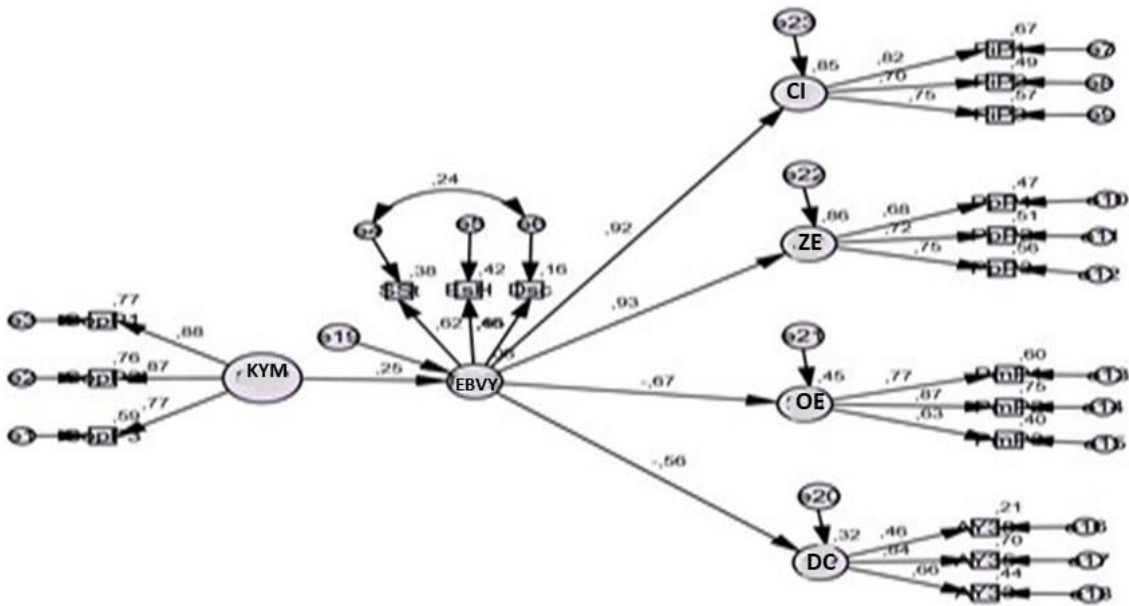
Ölçüm modelinden kabul edilebilir uyum değerlerine ulaşıldıktan sonra değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri incelemek için yapısal analizler yapılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak dışsal değişken olan kendine

yönelik mükemmeliyetçilik ile içsel değişkenler (ebeveyn davranışları) arasındaki doğrudan ilişkiler incelenmiştir. Şekil 2’de görüldüğü üzere pozitif ve negatif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Şekil 2. KYM İle Ebeveyn Davranışları Arasında Doğrudan İlişki Yol Katsayıları

Dışsal ve içsel değişkenler arasındaki anlamlı ilişkilerin ardından modele aracı değişken olan ebeveyn yetkinliği dahil edilmiş ve Tablo 4’te görüldüğü üzere daha önceden KYM ile ebeveyn davranışları arasında var olan anlamlı ilişkiler anlamsız hale gelmiştir. Bu durum KYM ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkide ebeveyn yetkinliğinin tam aracı rolü olduğunu göstermektedir. Modelde anlamsız hale gelen yollar çıkarılarak model yeniden test edildiğinde ulaşılan yol analizi sonucu Şekil 3’te, uyum iyiliği değerleri Tablo 4’te değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı etki sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Şekil 3. Nihai Yapısal Modele İlişkin Yol Katsayıları

Tablo 3. Nihai modelden Elde Edilen Uyum Değerleri

Uyum Ölçüsü	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum	Sonuç
^{5,7,8} χ^2/sd	$\chi^2/sd \leq 5$	4.42	Kabul
^{1,4,9} CFI	CFI > .90	.92	Kabul
^{1,6,9} NFI	NFI > .90	.90	Kabul
^{3,4} RMSEA	.05 < RMSEA \leq .8	.07	Kabul
^{4,6} SRMR	.05 < SRMR \leq .10	.06	Kabul
^{2,6} GFI	.85 \leq GFI < .95	.91	Kabul
^{2,6} AGFI	.85 \leq AGFI < .95	.88	Kabul

¹Byrne, 2010; ²Çelik & Yılmaz, 2013; ³Hu & Bentler, 1999; ⁴Kline, 2005; ⁵Meydan & Şeşen, 2011; ⁶Schermelleh-Engel vd, 2003; ⁷Sümer, 2000; ⁸Şimşek, 2007; ⁹Ullman, 2001

Tablo 3'te görüldüğü üzere KYM ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkide ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü oynadığı nihai modelden elde edilen uyum iyiliği değerleri modelin kabul edilebilir sınırlarda olduğunu göstermektedir

Tablo 4 Yapısal Modelde İlişkin Standardize Doğrudan ve Dolaylı ve Toplam Etkiler

Yollar	β	S.E.	C.R.	95% Alt limit	GA Üst limit	P
Doğrudan Etkiler						
KYMK \rightarrow EY	.25	.02	5.75	.16	.32	.00*
KYMK \rightarrow CI	-.03	.02	-.79	-	-	.43
KYMK \rightarrow OE	.01	.02	.11	-	-	.92
KYMK \rightarrow ZET	-.02	.02	-.38	-	-	.70
KYMK \rightarrow DC	.03	.03	.67	-	-	.51
EY \rightarrow CI	.92	.08	15.68	.88	.96	.00*
EY \rightarrow OE	.93	.08	13.98	.89	.97	.00*
EY \rightarrow ZET	-.67	.08	-12.41	-.74	-.60	.00*
EY \rightarrow DC	-.56	.06	-8.22	-.67	-.46	.00*
Dolaylı Etkiler						
KYMK \rightarrow EY \rightarrow CI	.23	.04	-	.15	.30	.02**
KYMK \rightarrow EY \rightarrow OE	.24	.04	-	.16	.30	.02**
KYMK \rightarrow EY \rightarrow ZET	-.17	.03	-	-.23	-.11	.02**
KYMK \rightarrow EY \rightarrow DC	-.14	.03	-	-.19	-.10	.02**
Açıklanan varyans						
	R ²					
Ebeveyn yetkinliği (EY)	.06					
Çocukla ilgilenme (CI)	.85					
Olumlu Ebeveynlik (OE)	.86					
Zayıf ebeveynlik takibi (ZET)	.45					
Dayakla cezalandırma (DC)	.32					

Beta (β): Standardize edilmiş regresyon katsayıları; * $p < .01$; ** $p < .05$

Tablo 4'te görüldüğü üzere kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanlarından ebeveyn yetkinliğine; ebeveyn yetkinliğinden ebeveyn davranışlarına giden doğrudan yollar anlamlı iken KYM'den ebeveyn davranışlarına giden doğrudan yollar anlamlı değildir. KYM'den ebeveyn davranışlarına ebeveyn yetkinliği üzerinden giden dolaylı yolların hepsi anlamlıdır. Son olarak modelde ebeveyn davranışlarının açıklanan varyansının .32 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmanın hipotezlerinin doğrulanmasına geçmeden önce ebeveynlerin yetkinlik düzeyini belirlemek için Coleman ve Karraker (2003) tarafından geliştirilen daha öncesinde Demir (2005) tarafından kültürümüze uyarlanan Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeğinin yapı geçerliliği ve güvenilirliği tekrar gözden geçirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin daha önceki 32 madde ve 5 alt boyuttan oluşan uyarlama çalışmasından farklı olarak bu çalışmada aynı ölçme aracı 22 madde ve üç alt boyuttan oluşmuştur. Ayrıca daha önce sadece annelere yönelik uygulanan Ebeveyn Yetkinlik Ölçeğinin, bu araştırmadaki geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda elde edilen yapıya göre babalar için de uygulanabileceğini ortaya koymuştur.

Araştırmada üç tane hipotez belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “kendine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır” şeklindeki araştırmanın ilk hipotezi doğrulanmıştır. Bu sonuca göre ebeveynlerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçi tutumları ebeveyn yetkinlikleri aracılığıyla ebeveynliğe yönelik davranışlarını etkilemektedir. Diğer bir deyişle kendine yönelik mükemmeliyetçi tutumun ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliği tam aracılık rolü üstlenmiştir. Bu çalışmadaki ebeveyn yetkinliğinin mükemmeliyetçi tutum ve ebeveyn davranışları arasındaki aracılık rolüne ilişkin daha önce yapılmış çalışma olmasa da ebeveynlerin mükemmeliyetçi özelliklerinin onların ebeveynliğe ilişkin tutumlarını etkilediğini ortaya koyan çalışmalar Lee vd. (2012) ve Smith vd. (2022) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmanın doğrulanmış ilk hipoteziyle en yakın ilişkili olarak Smith vd. (2022) anne ve babalarla yapmış oldukları çalışmada annelerin babalara göre ebeveyn yetkinliği açısından daha üst düzeyde, babaların ise annelere göre kendine yönelik mükemmeliyetçilikte açısından daha üst düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Babaların kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanları ile ebeveynliğe ilişkin algıları arasında ve annelerin ebeveyn yetkinliği düzeyleri ile ebeveynliğe ilişkin algıları arasında yüksek düzeyde ilişki belirlemişlerdir. Ayrıca Snell vd. (2005) yapmış olduğu çalışmada bireylerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçi yönleriyle anne baba tutumları ve ebeveynliklerinden öz memnuniyet arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuşlardır. Coleman ve Karraker (1998) ise ebeveynlerin çocuklarının gelişiminin desteklenmesinde ebeveynlerin kendilerine yönelik algılarının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmadaki sonuçlara benzer şekilde ebeveynlerin kendilerine yönelik algıları, mükemmeliyetçilikleri ile ebeveyn yetkinlik düzeyleri ve ebeveynliğe ilişkin tutumları arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir. Son olarak bu bulguları doğrulayacak şekilde Bandura (2009) ise ebeveyn yetkinliğinin oluşmasında kişinin temel yaşantılarının yani ebeveynliğe ilişkin algıların, öz-düzenlemenin, önemli olduğunu belirtmiştir. Diğer bir deyişle, ebeveynlik konusunda yetkin düzeyde ve gerekli davranışlara sahip olmanın kendine yönelik mükemmeliyetçiliğe benzer şekilde bireyin kendisini düzenlemeden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırmanın “diğerlerine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır” şeklindeki hipotezi ise yapılan analizler sonucunda doğrulanmamıştır. Diğer bir deyişle ebeveynlerin diğerlerine yönelik mükemmeliyetçi tutumlarının ebeveynlik davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğini aracı rolü bulunmadığı görülmüştür. Ebeveynlerin başkalarına yönelik mükemmeliyetçi tutumları ile ebeveynlik yetkinlikleri ve ebeveynlik davranışları arasında anlamlı ilişki bulunmadığına yönelik alan

yazın çalışması bulunmaktadır. de Montigny ve Lacharite (2005), ebeveynlerin çocuklarını kontrol etmeleri, baskı altında tutmalarının düşük ebeveyn yetkinlik kaynaklı olduğunu öne sürmüştür. Diğer bir deyişle başkalarını (çocuklarını) mükemmel olmaya yönelik baskı altında tutmanın düşük ebeveyn yetkinliğinin bir sonucu olduğu görülmektedir. Ayrıca Caprara vd. (2005), etkili ebeveyn davranışlarına sahip olarak güçlü aile içi ilişkilerin oluşturulmasında ebeveynlerin çocuklarına yönelik mükemmeliyetçi tutumları yerine onların gelişim özelliklerini bilme, yakın ve empatiye dayalı ilişkiler kurmanın önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yine benzer bir şekilde Percy ve McIntyre (2001), ebeveynliği sadece çocuklarını kontrol altında tutmak olarak algılayıp baskı kuran anne babaların düşük ebeveyn yetkinlik düzeyine sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Diğer bir deyişle ebeveynlerin yetkinliğe ve davranışlarına ilişkin öz düzenleme yapmak yerine diğerleri özellikle çocukları ile ilgili düşünce geliştirmelerinin ve onlara mükemmel zorlamalarının ebeveyn yetkinliği ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

Araştırmanın “sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolü vardır” şeklindeki son hipotezi de doğrulanmamıştır. Ebeveynlerin sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçi tutumlarının ebeveynlik davranışlarına olan etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rolünün olmadığı görülmüştür. Diğer bir deyişle bu çalışma sonucuna göre ebeveynlerin sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçi tutumlarının ebeveyn yetkinlik düzeyleri ve ebeveyn davranışları üzerinde etkili olmadığını ifade edebiliriz. Çalışmanın bu bulgusuna paralel bir şekilde Smith vd. (2022), ilk hipotezin doğrulanmasına katkı sunacak şekilde ebeveynlerin kendilerine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveynlik tutumlarına katkıda bulunduğunu fakat sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveynlerde stres düzeyini arttırdığını ve başarısız ebeveyn girişimlerine neden olduğunu ortaya koymuştur. Ebeveynlerin sosyal düzene ilişkin mükemmeliyetçi tutumlarının ebeveynliğe olumsuz anlamda etkisinin olduğu görülmektedir. Enns vd. (2002), sosyal ilişkilerde mükemmeliyetçi tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarıyla bu kişilik özellikleri nedeniyle sağlıklı ilişkiler kuramadığını belirtmişlerdir. Bu ve bahsedilen araştırma sonuçlarına benzer şekilde Bandura (2009), ebeveyn yetkinlik kaynaklarından sözel iknanın yani çevreden sürekli beklenen olumlu geri bildirimlerin ebeveyn yetkinlik düzeyini düşürdüğünü belirtmektedir. Çevreye yönelik kendisi aracılığıyla mükemmeliyetçi beklentilerin ebeveynlik yetkinliğini olumsuz yönde etkilediğinden bahsedebiliriz.

Sonuç olarak araştırma sonucunda bireylerin ebeveynlik yetkinliğinin temel kaynaklarından olan öz düzenlemeyle ilişkili olan kendilerine yönelik mükemmeliyetçi özelliklerinin ebeveyn yetkinliği ve ebeveyn davranışları üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz.

ÖNERİLER

Bu çalışmada ebeveynlerin mükemmeliyetçilikleri çok yönlü ele alınmış olup, bu özelliklerin ebeveynlerin yetkinlikleri ve ebeveynliğe ilişkin davranışları üzerindeki etkisi ortaya konmuştur. Ebeveynlerin davranışlarını birçok değişken etkileyebilmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda ebeveyn davranışlarında etkili olan ve bireyin inançlarını önemli düzeyde etkileyen bilişsel çarpıtmaların aracı değişken olarak kullanılmasının alana katkı yapacağı düşünülmektedir.

Ebeveynlerin mükemmeliyetçi özellikleri ile davranışları arasında ebeveyn yetkinliğinin aracı rolünün olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin mükemmeliyetçi özellikleri dışında bağlanma stilleri gibi aileden getirdiği özellikler de çalışmalara dahil edilebilir. Bu gibi değişkenlerin ebeveynlerin yetkinlik ve davranışlarına etkisi araştırılabilir.

Araştırma sonuçlarına göre sosyal düzene ve diğerlerine yönelik mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarına etkisinde ebeveyn yetkinliğinin aracı rol oynamamıştır. Ebeveyn yetkinliği gibi inanç temelli değişkenler yerine bireylerin kişilik özelliklerini içeren değişkenlerle yeni çalışmalar planlanabilir.

Ayrıca bu çalışmadaki önemli sınırlıklardan birisi de ebeveynlere yönelik ölçme aracının geliştirilmesi yerine uyarlanmasıdır. Uyarılama sonucu bazı faktörler çıkarılmak zorunda kalmıştır. Ebeveynliğe ilişkin birçok faktörü ele alabilecek kültürümüze uygun ebeveynlik yetkinliği ile ilgili bir ölçme aracının geliştirilmesinin daha etkili sonuçlar vereceği önerilebilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında çalışma sadece ebeveynlere yöneliktir. Çalışma örneklemindeki ebeveynlerin çocukları da boylamsal olarak çalışmaya dahil edilebilir. Böylece ebeveynlere ilişkin özelliklerin aktarılıp aktarılmadığı hakkında bilgi sahibi olunabilir.

Bu çalışma sadece nicel boyutları ifade etmiştir. Böylece ebeveynlerin özellikleri ölçme araçlarının ölçtüğü sınırlılıklarla ortaya konmaya çalışılmıştır. Ebeveynlerin kendilerini ifade edebilecekleri görüşme gibi tekniklerle nicel sonuçlar nitel yöntemlerle desteklenebilir. Böylece karma yöntemle daha etkili sonuçların ortaya konabileceği çalışmaların planlanmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik Metni

Araştırma için gerekli izinler alınmıştır (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 05.03.2022 tarihli 09 sayılı karar). Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada araştırmacıların katkı oranları şöyledir: 1. Yazar (%50) ve 2. Yazar (%50)

KAYNAKÇA

Akgül, M., Çelik, M., & Yurtal, F. (2023). Family life experiences of housewives during covid 19 pandemic. *International Journal of Eurasian Education & Culture*, 8(20). <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.625>

Ardelt, M., & Eccles, J. (2001). Effects of mothers' parental efficacy beliefs and promotive parenting practices on inner-city youth. *Journal of Family Issues*, 22, 944–972. <https://doi.org/10.1177/019251301022008001>

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman.

- Bandura, A. (2009) Self- efficacy in changing societies, (Fourth Print), Cambridge University Press.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monographs*, 1(4), 1–103. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0030372>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2010). Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming. Routledge.
- Can, A. (2019). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (8.baskı). Pegem Akademi.
- Caprara, G., Pastorelli, C., Regalia C., Scabini, E. & Bandura A. (2005), Impact of adolescents filial self-efficacy on quality of family functioning and satisfaction, *Journal of Research on Adolescence*, 15 (1), 71-97. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2005.00087.x>
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (2000). Parenting self-efficacy among mothers of school-age children: Conceptualization, measurement, and correlates. *Family Relations*, 49(1), 13–24. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2000.00013.x>
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (1998). Self-Efficacy and parenting quality: findings and future applications. *Developmental Review*, 18, 30–46. <https://doi.org/10.1006/drev.1997.0448>
- Çekiç, A., Türk, F., Buğa, A., & Hamamci, Z. (2018). Alabama ebeveyn davranışları ölçeği 'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 302–317. <https://doi.org/10.17755/esosder.355515>
- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2013). LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi. Anı Yayıncılık.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. Pegem Akademi.
- de Montigny F. & Lacharite C. (2005) Perceived parental self-efficacy: concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*. 49, 387-386. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03302.x>
- Demir, S. (2015). Anneler için ebeveyn yetkinlik ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 282–297. Retrieved from: <https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/34517/385021>
- Enns, M. W., Cox, B. J., & Clara, I. (2002). Adaptive and maladaptive perfectionism: Developmental origins and association with depression proneness. *Personality and Individual Differences*, 33, 921–935. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00202-](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00202-)
- Field, A. (2009). Discovering Statistics Using SPSS, Third Edition. Sage Publishing.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L. & Dyck, D. G. (1989). Self-oriented perfectionism, neuroticism, and anxiety. *Personality and Individual Differences*, 10, 731–735. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(89\)90119-0](https://doi.org/10.1016/0191-8869(89)90119-0)
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Oliver, J. M., & Macdonald, S. (2002). Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. *Theory Research, and Treatment*. 89-132. <https://doi.org/10.1037/10458-004>

- Furstenberg, F. F., Cook, T. D., Eccles, J., Elder, G. J., Jr., & Sameroff, A. (1999). *Managing to make it: Urban families and adolescent success*. University of Chicago Press.
- Güler, M., & Çetin, F. (2020). Yapısal eşitlik modellerinde madde parselleme: Yöntem ve uygulama. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 61–71. <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.660689>
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 3(3), 464. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/1040-3590.3.3.464>
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional Perfectionism Scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 3(3), 464–468. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.3.3.464>
- Ho, R. (2006). *Handbook of univariate and multivariate data analysis and interpretation with SPSS*. Chapman & Hall/CRC.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Jones, T. L., & Prinz, R. J. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: A review. *Clinical Psychology Review*, 25, 341–363. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2004.12.004>
- Kazdin, A. E., & Whitley, M. K. (2003). Treatment of parental stress to enhance therapeutic change among children referred for aggressive and antisocial behavior. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71, 504–515. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-006X.71.3.504>
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Kline, R. B. (2019). Yapısal eşitlik modellemesinin ilkeleri ve uygulaması [Principles and practice of structural equation modeling]. S. Şen (Çev. Edt.). Nobel Yayınevi.
- Lee, M. A., Schoppe-Sullivan, S. J., & Dush, C. M. K. (2012). Parenting perfectionism and parental adjustment. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 454–457. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.047>
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). *Spss for intermediate statistics: Use and implementation*. Mahwah, Lawrence Erlbaum Associates.
- Little, T. D., Cunningham, W. A., Shahar, G., & Widaman, K. F. (2002). To parcel or not to parcel: Exploring the question, weighing the merits. *Structural Equation Modeling*, 9(2), 151–173. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0902_1
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent–child interaction. In P. H. Mussen & E. M. Heatherington (Eds.), *Handbook of Child Psychology* (Vol. 4, 4th ed., pp. 1–102). New York, NY: Wiley.

- Mertler, C. A., & Reinhart, R. V. (2016). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation*. Routledge.
- Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Detay Yayıncılık.
- Nietzel, C. & Stright, A. (2004). Parenting behaviors during child problem solving: The roles of child temperament, mother education and personality, and the problem-solving context. *International Journal of Behavioral Development*, 28, 166–179. <https://doi.org/10.1080/01650250344000370>
- Oral, M. (1999). *The relationship between dimensions of perfectionism, stressful life events and depressive symptoms in university students'a test of diathesis-stress model of depression'* [Master's Thesis]. Middle East Technical University.
- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı & B. Ahi, Trans.; 6. Basım). Anı Yayıncılık.
- Percy, M. ve McIntyre, L. (2001). Using touchpoints to promote parental self- competence in low-income, minority, pregnant, and parenting teen mothers. *Journal of Pediatric Nursing*, 16 (3), 180-186. <https://doi.org/10.1053/jpdn.2001.24181>
- Prinzle, P., Stams, G. M., Dekovi_e, M., Reijntjes, A. A. & Belsky, J. (2009). The relations between parents' big five personality factors and parenting: A meta-analytic review. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97, 351–362. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0015823>
- Randles, D., Flett, G. L., Nash, K. A., McGregor, I. D., & Hewitt, P. L. (2010). Dimensions of perfectionism, behavioral inhibition, and rumination. *Personality and Individual Differences*, 49, 83–87. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.03.002>
- Rubin, K.H. ve Chung O.B (2006), *Parenting beliefs, behaviors, and parent- child relations*, (p. 101-124), Psychology Press
- Russell, C. S. (1974). Transition to parenthood: Problems and gratifications. *Journal of Marriage and Family*, 36, 294–302. <https://doi.org/10.2307/351155>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23–74. Retrieved from: <https://psycnet.apa.org/record/2003-08119-003>
- Schunk D. (1984). Self-efficacy perspective on achievement behavior. *Educational Psychologist*, 19. (1), 48-58. <https://doi.org/10.1080/00461528409529281>
- Smith, M. M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., Flett, G. L., & Ray, C. (2022). Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures learning models. *Journal of Research in Personality*, 96, 104180. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104180>
- Snell Jr, W. E., Overbey, G. A., & Brewer, A. L. (2005). Parenting perfectionism and the parenting role. *Personality and Individual Differences*, 39(3), 613-624. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.02.006>
- Stattin, H., ve Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development*, 71, 1072–1085. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00210>
-

- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar. Türk Psikoloji Yazıları.
- Şen, S. (2020). Mplus ile yapısal eşitlik modellemesi uygulamaları. Nobel Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. Ekinoks Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2014). Using multivariate statistics (Pearson new international edition, sixth edition). Pearson.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ullman, J. B. (2001). Structural equation modeling. Tabachnick BG, Fidell LS, editors. Using multivariate statistics 4th ed. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M., Duru, H., & Eldeleklioğlu, J. (2020). Relationship between parenting styles and multidimensional perfectionism: A meta-analysis study. Educational Sciences: Theory & Practice, 20(4).16-35. <http://doi.org/10.12738/jestp.2020.4.002>